

PEDAGÓGIAI PROGRAM

**BÁTASZÉKI MIKROTÉRSÉGI ÓVODA, BÖLCSŐDE
ÉS KONYHA**

2018.

TARTALOM

I. Az óvoda bemutatása, jellemző adatai	4.
II. Általános és kiemelt pedagógiai alapelveink	5.
III. Gyermekkép, óvodakép	6.
1. Gyermekkép	6.
2. Óvodakép	7.
IV. Óvodai nevelésünk cél-és feladatrendszere	7.
V. Óvodánk sajátos arculata, az óvodapedagógus feladatai	8.
VI. Az óvodai nevelés feladatai	9.
1. Egészséges életmód alakítása	9.
2. Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés	12.
3. Anyanyelvi nevelés	13.
4. Értelmi nevelés, fejlesztés	14.
VII. Az óvodai élet megszervezése	17.
1. Csoportok	17.
2. Munkarend, nyitva tartás	17.
3. Napirend	17.
4. Hetirend	18.
5. Személyi feltételek	18.
6. Tárgyi feltételek	20.
7. Tervező munka	21.
8. Ellenőrzés, értékelés	22.
VIII. Az óvoda kapcsolatai	22.
1. Gyermek, szülő, pedagógus együttműködési formái	22.
2. Óvoda és bölcsőde kapcsolata	23.
3. Óvoda és az iskola kapcsolata	23.
4. Óvoda és a közművelődési intézmények kapcsolata	24.
5. Óvoda és az egészségügyi ellátás kapcsolata	24.
6. Az óvoda egyéb kapcsolatai	24.
IX. Az óvodai élet tevékenységformái, az óvodapedagógus feladatai	25.
1. Játék	25.
2. Verselés, mesélés	27.
3. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc	29.
4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	32.
5. Mozgás	34.
6. Külső világ tevékeny megismerése	37.

7. Munka jellegű tevékenységek	40.
8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás	42.
9. Német kisebbségi kétnyelvű nevelés	43.
10. Kompetencia alapú óvodai programcsomagunk	54.
11. Az óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei	56.
X. Sajátos feladataink	58.
1. Gyermekvédelmi munka	58.
2. Kiemelt figyelmet igénylő gyerekek az óvodában	60.
2.1. Sajátos nevelési igényű gyermek	60.
2.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek	62.
2.3 Kiemelten tehetséges gyermek	63.
Érvényességi rendelkezések, legitimációs záradék	67.

Felülvizsgálati nyilatkozat

Helyi nevelési programunkat az Óvodai nevelés országos alapprogramja és nevelési gyakorlatunk alapján készítettünk.

Intézményünkben 2013-ban saját fejlesztésű nevelési programot készített a nevelőtestület, a három óvoda sajátosságait, hagyományait ötvözve.

2015-ben felülvizsgáltuk programunkat, melyet a törvényi változásokhoz, innovációinkhoz igazítottunk. 2017. július 1-től megváltozott intézményünk neve. Átfogó felülvizsgálatra ezt követően került sor. Ekkor a nevelőtestület úgy döntött, hogy új nevelési programot készít.

Magyarázat:

Fekete betűs rész: eredeti szövegrész

Kék betűs részek: az új programcsomagok adaptálása

Zöld betűs részek: változások

A program törvényi és jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A nevelés-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII.17.) Kormányrendelet
- A nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet
- A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet

I. Az óvoda bemutatása, jellemző adatai

Az intézmény neve és címe:

Bátaszéki Mikrotérségi Óvoda, Bölcsőde és Konyha

Székhelye: 7140 Bátaszék Hunyadi utca 44/a

Telefon: 74/591-003

Székhely óvoda: 9 óvodai csoport (225 fő)

Tagintézmények:

Alsónyék Fábrián P. u. 3. – 1 óvodai csoport (30 fő)

Pörboly Óvoda u. 3. – 1 óvodai csoport (25 fő)

Alsónána Kossuth u. 37. – 1 óvodai német nemzetiségi csoport (20 fő)

Az intézmény fenntartója:

Mikrotérségi Óvoda és Bölcsőde Intézményfenntartó Társulása

7140 Bátaszék Szabadság utca 4.

Helyi pedagógiai programunk: saját pedagógiai program

- Óvodánk, a Bátaszéki Mikrotérségi Óvoda, Bölcsőde és Konyha a székhelyen és **három** tagintézményben **12** óvodai csoporttal működik. A Városi Óvodában, 3 csoportban, **az alsónánai óvodában, 1 csoportban** német nemzetiségi kétnyelvű kisebbségi nevelés folyik. Kompetencia alapú nevelés a Városi Óvoda 3 csoportjában, az alsónyéki és a pörbölyi tagintézmény 1-1 csoportjában folyik.
- Az óvodákba az adott településen élő gyerekek járnak, néhányan más településről, főként Bátáról.
- Az intézmény önálló gazdálkodású költségvetési szerv. Gazdálkodási feladatait munkamegosztási megállapodás alapján a Bátaszéki Közös Önkormányzati Hivatal (7140 Bátaszék, Szabadság u. 4.) látja el.
- A törvény által előírt személyi feltételek biztosítottak. Valamennyi óvodapedagógus felsőfokú végzettséggel rendelkezik. A német kétnyelvű nevelést is megfelelő szakképzettséggel rendelkező óvodapedagógusok látják el.
- A differenciált képességfejlesztést egy-egy esetben fejlesztő óvodapedagógusok végzik. A logopédiai, gyógypedagógiai, gyógytestnevelői feladatokat a Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei látják el az egész intézményben.
- Óvodai nevelésünkben a gyermekek harmonikus fejlődése érdekében érvényesülnek eddigi hagyományaink, értékeink, a különböző innovatív pedagógiai törekvéseink, az óvodai neveléssel szemben támasztott társadalmi igények alapján.
- Programunk kidolgozása során a csoportok sokszínűségét, az óvodák sajátos arculatának kialakítását céloztuk meg.
- Alapul vettük és szem előtt tartottuk a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a sajátos, változó testi-lelki szükségletek figyelembe vételét.
- Pedagógiai programunk gyermekközpontú, sokoldalú képességfejlesztési lehetőségeket nyújtó.
- A célokhoz vezető utat az óvodapedagógusok az egységesen kialakított pedagógiai nézeteik, értékrendjük, és módszertani szabadságuk érvényesítésével maguk választják, mindenkor szem előtt tartva, hogy a gyermeket, mint fejlődő személyiséget különleges gondoskodás és védelem illeti meg.
- Intézményünk alkalmazotti közössége a társadalmi elvárásoknak, a változó és differenciált szülői igényeknek, a törvényi háttérnek képes megfelelni a szakmaiság figyelembe vételével.
- Testületünket stabil munkatársak alkotják, nem jellemző a pályaelhagyás.

II. Általános pedagógiai alapelveink

- A pedagógiai programunk tartalmát az Óvodai nevelés országos alapprogramjára építve határoztuk meg.
- A gyermek nevelése elsősorban a család kötelessége és joga, ebben a nevelés kiegészítését vállaljuk fel.
- A gyermek személyiségéből adódó belső tényezők határozzák meg számunkra a fejlesztés irányát.
- A gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. A gyermeket megillető jogokat tiszteletben tartjuk oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel, egyenlő hozzáférréssel, előítélétől mentesen részesülhessen az óvodai nevelésben.
- Befogadó- inkluzív- nevelési szemlélettel, integrált szervezéssel és differenciált módszertani eljárásokkal egyenlő esélyt teremtünk valamennyi, óvodánkat választó szülő gyermeke számára.
- Arra törekszünk, hogy a gyermekek számára az óvoda pozitív élmény, az örömforrás színtere legyen.
- A mással nem helyettesíthető játék elsődlegességének érvényesítése munkánk vezérlő elve, melyet gyermeki szükségletnek tekintünk.
- Célunk, hogy a játéktevékenységen keresztül, az életkorhoz és az egyéni képességekhez igazodó műveltségtartalmat a komplex tevékenységek által úgy közvetítsük, hogy az segítse a környező világban való eligazodásukat.
- Közvetetten segítjük az iskolai közösségbe való beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődését.
- Intézményünk innovatív, nyitott az új pedagógiai törekvések megjelenésére a nevelőmunkában.
- Lehetőséget biztosítunk óvodapedagógusaink számára módszertani szabadságuk érvényesítésére.
- Az intézmény dolgozóira érvényes az a szemlélet, hogy mintát ad a gyermek számára, értéket közvetít.
- Fontos számunkra a partnerközpontú szemlélet, figyelünk a partnereink elégedettségének elnyerésére.
- A tagóvodák sokszínű pedagógiai gyakorlatát megtartjuk, továbbfejlődését segítjük.

Kiemelt nevelési területeink:

- egészséges életmódra nevelés,
- hagyományőrzés,
- [kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése, nevelése.](#)

III. Gyermekkép, óvodakép

1. Gyermekképünk

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú. Óvodai nevelésünkben ennek megfelelően a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszünk, az egyenlő hozzáférrés, az egyenlő megítélés elvének alkalmazásával.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- A gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
- A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról.
- A gyermekközösségben végezhető sokszínű, az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető szabad játéokra.
- E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről.

2. Óvodaképünk

Az óvodai önálló nevelési intézmény, a családi nevelés kiegészítője. Gyermekközpontú, bizalomra épülő, szeretetteljes, biztonságérzetet adó, befogadó, érzelemben gazdag, nyugodt, elfogadó, együttműködésen alapuló óvodai élet megteremtésére törekszünk, a játék elsődlegességének szem előtt tartásával. Segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődését. Biztosítjuk a gyermekek fejlődésének, nevelésének optimális feltételeit.

Bátaszék Városi Óvoda valamint az Alsónyéki és a Pörbölyi tagintézmény közös szemléleti elemek alapján működnek.

IV. Óvodai nevelésünk cél és feladatrendszere

- Óvodánk befogadó intézmény, ahol a szülőkkel szorosan együttműködve, biztonságos környezetben nevelődjön együtt a sajátos nevelési igényű, a szociálisan hátrányos helyzetű, a tanulási magatartási és beilleszkedési zavarral küzdő és a tehetséges gyermek.
- Óvodásaink jogainak tisztelete, szükségleteinek kielégítése.
- Érzelmi biztonság, védelem megteremtése.
- A természeti-és társadalmi környezettel való kapcsolatteremtés, pozitív érzelmi kötődés megteremtése. Természetszerető és védő szemlélet és magatartás megalapozása.
- Egészséges életmód, életvitel iránti igény alakítása, felkeltése.
- Néphagyományok megélése, ápolása.
- Kompetenciák fejlesztése, mely az iskolai tanuláshoz, a személyiség kibontakozásához a megfelelő alapot biztosítja.
- A német nemzetiségi kétnyelvű neveléssel a kisebbség nyelvének, kultúrájának megismertetése, megszerettetése.
- A művészeti nevelés által, a vizualitás és a gyermektánc eszközével a személyiség formálása, fejlesztése.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása, mely a gyermek meglévő ismereteire épül. Élményekben gazdag óvodai élet megteremtése, ahol sokféle cselekvési, tapasztalási

formák, közös tevékenységek és örömök, változatos és igényes kommunikáció veszi körül.

V. Óvodánk sajátos arculata

- A szabad játék, a mozgás, a cselekvésbe ágyazott tanulás elsődlegessége.
- Egyéni, differenciált bánásmód.
- Egészséges életmód és a mozgás iránti igény felkeltése, alakítása.
- A gyermekek élményeire és érdeklődésére, az aktualításra, a hagyományainkra és ünnepeinkre építve széles tevékenység-és játékhelyzeteket teremtünk.
- A mindennapok során érvényesül az aktivitás, társas kapcsolatok és magatartási formák alakítása, a közösségi nevelés, a motiváltság, a kíváncsiság felkeltése és kielégítése.
- Nevelési programunkban külön fejezetet kap:
  - A kompetencia alapú nevelés a tagintézményekben és a székhely óvoda három csoportjában.
  - A német kétnyelvű kisebbségi nevelés a székhely óvoda három csoportjában.
  - A különleges bánásmódot igénylő gyerekek nevelése.
  - A gyermek megismerésének tükrében a differenciált bánásmód, az egyéni fejlődés nyomon követése, a képességek és készségek fejlesztése.
  - Az alsónyéki tagintézmény eddigi eredményeit megtartva, értékeit erősítve pedagógiai munkájában az ének-zenei neveléssel összefüggő néptánc és hagyományápoló programok megvalósításával kívánja arculatát színesíteni.
  - Pörbolyi tagintézmény a környezeti adottságait kihasználva a természetvédelemre, környezeti nevelésre helyezi a hangsúlyt.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az értékközvetítés elemeinek és folyamatának ismerete, az óvoda érték- és normarendjének alakítása.
- A szocializáció és nevelés szempontjainak, a családi háttér tényezőinek figyelembe vétele.
- Az óvodás gyermek alaptevékenységének, a játéknak, (helye a nevelési folyamatban, fajtái), munkának (helye a nevelési folyamatban, fajtái, szervezése, irányítása), a tanulásnak (kognitív fejlesztés, anyanyelvi, irodalmi, zenei, vizuális, a környezet megismerésére, matematikai és testnevelés) irányítása.
- A fejlődés, fejlesztés, játékos tanulás feltételeinek megteremtése.

VI. Az óvodai nevelés feladatai

1. Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Az egészséges életmódra nevelés elvei:

- Egészséges testi, szellemi, lelki fejlődés támogatásának elve.
- Helyes életmód alakításának elve.
- Biztonságos élettér alakításának elve.
- Rendszeresség elve.

Célja:

- Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére, egészséges életvitelre történő felkészítés.
- Az egészséges életvitel igényének magalapozása, alakítása.
- Az egészség gondozásához szükséges készségek alapozása, melyek elősegítik a gyermek növekedését, fejlődését, hozzájárulnak egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez.

Feladata:

- A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges, biztonságos, esztétikus környezet biztosítása.
- A gyermek korának megfelelő optimális életritmus kialakítása.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermekek gondozása, testi szükségleteik és mozgásigényük kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- A gyermekek testi képességeinek fejlesztése, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel együttműködve – speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Tartalma, konkrét tevékenységformái

Egészséges óvodai környezet megteremtése, ahol az óvodák épületei, udvarai, kertjei, berendezései feleljenek meg az előírásoknak, követelményeknek, emellett szolgálják a gyermekek biztonságát, kényelmét, feleljenek meg testméreteiknek, biztosítsák egészségük megőrzését, tegyék lehetővé mozgás és játékigényük kielégítését.

1. Gondozás

- A gyermekek helyes életvitelének, életritmusának megteremtése.
- A gyermekek fejlettségéhez, élettani szükségleteihez igazodó napirend tudatos és körültekintő kialakítása.

2. Testápolás

- A gyerekek helyes higiéniai szokásainak, tisztaság iránti igényének kialakításának elősegítése.
- Az ápoltság iránti igény alakítása különös tekintettel a bőr (kéz, arc) tisztán tartására, a száj higiénijára, a haj rendezettségére, az érzékszervek ápolására.
- A tisztálkodás helyes sorrendjének kialakítására törekvés.
- A személyes intimitás tiszteletben tartása.

3. Étkezés

- A növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele étkezéseinket minden esetben az egyéb tevékenységektől elkülönülve nyugodt, esztétikus környezetben szervezzük.
- Kiemelten kezeljük a helyes táplálkozási szokások megalapozását.
- Napi háromszori étkezést biztosítunk.
- A főzőkonyhával folyamatos kapcsolattartással törekszünk a gyermekek számára biztosítani a fejlődésükhöz szükséges egészséges táplálékbevitelt.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a megfelelő mennyiségű folyadék és a friss zöldség - illetve gyümölcsfogyasztásra (a reggeli és az ebéd közötti időben gyümölcsöt kínálunk, ezt a csoportban, teraszon vagy akár az udvaron is elfogyaszthatják, a folyadékot, a gyerekek és felnőttek számára elérhető helyen, egész nap biztosítjuk).

4. Öltözködés

- Az öltözködés készségeinek fokozatos és folyamatos alakításánál előtérbe helyezzük a gyermekek önállóságának fejlesztését, differenciáltan segítjük az eltérő fejlettséggel rendelkező gyermekek öltözködését.
- A családokkal összefogva biztosítjuk a gyermekek számára az időjárásnak, kényelemnek, egészségnek megfelelő öltözködést.
- Öltözködésnél gondosságra, pontosságra és egymás segítségére nevelünk, gyakoroljuk a helyes sorrendben történő, hőmérsékletnek megfelelő öltözködést, egyúttal fejlesztjük, formáljuk ízlésüket.
- Figyelemmel kísérjük, hogy a gyermekek mindenkori öltözéke biztosítsa jó komfort érzetüket és alkalmas legyen az éppen aktuális mozgásos tevékenységeinkre

5. Pihenés

- Időtartama csoportonként, életkori sajátosságok függvényében változik.
- A pihenőidő alatt biztosítjuk a megfelelő környezetet, a nyugodt, csendes légkört, a tiszta, friss levegőt, a nyugodt alvást segítő eszközök használatát, az egyéni alvási igényt (az egyórás kötelező közös pihenés után a nem alvó gyermekek számára csendes elfoglaltságot biztosítunk).

6. Mozgás

- Változatos napi és heti rendben biztosítjuk a gyermekek mozgási igényének folyamatos kielégítését.
- Minden nap biztosítunk mozgásos tevékenységet a mozgás megszerettetése érdekében valamint a gyermekek test-, értelmi, szociális képességeinek fejlődése érdekében.

- Időjárástól függően napi 0,5-2 órát levegőn való tartózkodást biztosítunk a fokozatosságot betartva.
  - A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építjük.
  - Az 5. életévüket betöltő gyermekek vízhez szoktatásban, úszásoktatásban vehetnek részt.
  - „Elkészülni, Vigyázz, Rajt!” elnevezésű projektnap.
7. Sószoba
- Hetente egy vagy két alkalommal valamennyi csoport a munkatervben meghatározott beosztás szerint eltölt 30-45 percet.
  - A pedagógusok megtervezik a tevékenységet: mese, diavetítés, rajzolás, stb.

Óvodapedagógus feladatai

- A személyes példamutatás, normakövető magatartás.
- A nyugodt, biztonságos – érzelmi és fizikai védeltséget egyaránt biztosító – légkör megteremtése.
- A tárgyi feltételek megteremtése.
- A gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítése, igény szerinti segítségnyújtás.
- Változatos tevékenységek biztosítása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a mozgás, a betegségmegelőzés szokásait elsajátították életkori sajátosságaiknak megfelelően,
- igénybe válik a higiénés szabályok betartása.
- Önállóan, felszólítás nélkül végzi a testápolási teendőket (kézmosás, fogmosás, fésűlködés).
- Önállóan és igényeinek megfelelően, higiénikusan étkezik, az evőeszközöket megfelelően használja.
- Önállóan öltözködik, ügyel ruhája tisztaságára, rendezettségére.
- Testileg megfelelően edzett, teherbíró lesz, mozgása összerendezetté válik.
- A szokások elsajátítása folyamán kialakulnak az egészséges életmód készségei, jártasságai.
- Megalapozódnak az egészségvédő, balesetmegelőző magatartáshoz szükséges képességei.

2. Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyerekek jellemző sajátossága, hogy magatartásukat érzelmeik vezérik, ezért csak érzelmi biztonságot nyújtó, otthonos, derűs, szeretetteljes légkörben valósulhat meg a családi nevelés kiegészítése, a gyerekek szociális kompetenciájának alapozása, fejlődése; alapvető erkölcsi normák és tulajdonságok alakulása, a közösségi együttéléshez

elengedhetetlenül szükséges képességek formálódása, a társas környezetben megvalósuló magatartási formák elsajátítása.

Célja:

- Olyan érzelmileg kiegyensúlyozott gyermekek nevelése, akik képesek érzelmeik kimutatására és képesek saját és mások érzelmeinek elfogadására.
- Képesek a környezetükhöz való pozitív viszonyulásra.
- Képesek az együttérzésre, egymásra figyelésre, együttműködésre, segítőkészségre.
- Olyan biztonságot adó óvodai környezet kialakítása, ahol a gyermek kielégítheti természetes társas szükségleteit, elfogadva és tisztelve a különbözőségeket, igazodva a gyermekek személyiségéhez.
- A környezet, természet iránti tisztelet, megbecsülés kialakítása.

Feladata:

- Barátságos, derűs csoportlégtér biztosítása. Érzelmi biztonságot teremtünk nyugodt, családi légkörben. Az óvoda összes dolgozójának pozitív attitűdje elengedhetetlen, mert a gyerekek utánzással, modellkövetéssel sajátítják el a helyes tevékenységi formákat.
- Együttműködési képességek alakítása, a korosztálynak megfelelő szociális magatartás kialakítása.
- Társas normák és közösségi kapcsolatok alakítása.
- Kooperációs és kommunikációs képességek, kompetenciák formálása a gyermek-gyermek, gyermek- felnőtt kapcsolatok viszonyában.
- Konfliktuskezelés és megoldás elsajátíttatása.
- Multikulturális és interkulturális nevelésen alapuló integráció biztosítása.
- Erkölcsi érzelmek keltése a spontán adódó helyzeteken kívül tudatosan megteremtett érzelmi hatások, tapasztalatszerzések, élmények biztosításával (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, tolerancia stb.).
- Legyen minden csoportnak hagyománya, szokás- és szabályrendszere, mely elmélyíti az összetartozás, együttérzés élményét, gazdagítja az érzelmi intelligenciát.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Testközeliség biztosítása, a gyermek meghallgatása, ráfigyelés, a felé irányuló szeretet kimutatása. Sok dicséret, biztatás, a hibák közös kijavítása.
- Valamennyi gyermek megismerése, sajátosságaik feltérképezése, közösségbe illeszkedésének segítése.
- Óvodapedagógusi modell adása, utánzásra alkalmas viselkedéskultúra, beszédstílus.
- Társas kapcsolatok megfigyelése, alakítása.
- Szokások megismertetése, gyakoroltatása, beláttatása, erkölcsi normák közvetítése, közösségi élet szokásainak kialakítása.

- Közös élmények biztosítása.
- Toleráns és differenciált bánásmód, másság elfogadása, elfogadtatása.
- Előítélettől mentes magatartás, feltétel nélküli szeretet.
- Az érzelmi zavarok tompítása, leépítése.
- Szűkebb- tágabb környezet megismertetése, kötődés mélyítése.

A fejlettség várható eredményei óvodáskor végére:

- Társas kapcsolataikban magatartásukat egészséges én-érvényesítési törekvés jellemzi, véleményalkotásukban már megjelennek a reális önértékelés jelei.
- Az életkornak megfelelő lelki és szociális érettség jellemzi.
- Szívesen tevékenykedik együtt társaival, eközben elfogadja és betartja a tevékenység által megkívánt magatartási formákat, érintkezési szabályokat.
- Megbecsüli saját és más munkáját.
- Figyelnek és vigyáznak egymás játékára, alkotásaira.
- Meghallgatják a felnőttet és társaikat.
- Alkalmazkodnak a szabályokhoz, betartják a csoport szokásait.
- Képesek az alkura, megegyezésre, érzelmeik elemi kontrollálására.
- A közösségért végzett tevékenységekben feladattudatuk kialakul, megerősödik.
- Ismerik szűkebb környezetüket, képesek rácsodálkozni a természet szépségeire.

3. Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. Az anyanyelvi nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladat megvalósításának minden mozzanatában.

Célja:

- Az anyanyelv szeretetének, megbecsülésének kialakítása.
- A kommunikációs kedv és a természetes beszéd ösztönzése, fenntartása.
- A kapcsolatteremtő képesség fejlesztése.
- Az élményekhez és tapasztalatokhoz kapcsolódó egyénre szabott fejlesztés.

Feladatai:

- Beszédészlelés, beszédmegértés, kommunikációs készség fejlesztése
- A szavak tiszta ejtése, helyes artikuláció.
- A szókincs bővítése.
- Az összefüggő, közlésre alkalmas beszéd elsajátíttatása.
- Nyelvi elmaradás korrekciója.
- A gyermek szabad önkifejezésének, közlési vágyának elősegítése.
- Auditív ritmus és emlékezet fejlesztése.
- Empátiás készség fejlesztése.

Óvodapedagógus feladatai:

- Élmény gazdag környezet biztosítása.

- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör megteremtése.
- Inspiráló, segítő, megértő és befogadó környezet biztosítása.
- Az óvodapedagógus beszéde, kommunikációja legyen pozitív példa.
- Mondanivalójának tartalma és a metakommunikáció legyen összhangban.
- Vegye figyelembe az eltérő kommunikációs tapasztalatok miatt eltérő beszédkészséggel érkező gyermekek fejlődési különbözőségeit.
- Nagy figyelmet fordítson arra, hogy a gyermekek megismerjék a kulturált, udvarias beszéd legfontosabb elemeit és szabályait.
- Teremtsen motiváló helyzeteket.
- Biztosítson változatos tevékenységeket.
- Fordítson különös figyelmet az alig beszélő, félénk vagy túl aktív, beszédbeli elmaradást mutató, beszédhibás gyermekekre.
- Munkakapcsolata legyen folyamatos a logopédussal.

Az anyanyelvi nevelés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek aktívan használják a folyamatosan bővülő szókincsüket.
- Beszédük jól érthető, folyamatos, artikulációjuk tiszta.
- Ismerik és helyesen használják a névutókat, névmásokat, igeidőket, térirányokat.
- Végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét.
- Összefüggő, nyelvi helyes bővített mondatokkal fejezik ki magukat.
- Képesek rövid szöveget, történetet visszamondani.
- Gondolataikat, érzelmeiket mások számára megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni.
- Tisztán ejtik a magán és mássalhangzókat.

4. Értelmi nevelés, fejlesztés

Óvodás korban a sok játék, az ingerekben gazdag környezet hatására valósággal kinyílik a gyermek értelme. Ez a kor a nagy felfedezések kora, szeretnének mindent megismerni. Sokat és okosan kérdeznek, minden érdekli őket. A gyerekek a differenciált nevelés hatására jutnak el saját értelmi képességeik legmagasabb szintjére.

Célja:

- Oldott, derűs légkörben az egyéni sajátosságokat figyelembe véve, aktív cselekedtetéssel, változatos tevékenységeken keresztül ismerjék meg természeti, társadalmi környezetüket, hogy képesek legyenek eligazodni az őket körülvevő világban.
- Fejlődjenek értelmi képességeik, ezzel megalapozzuk önálló gondolkodásukat.

Feladatai:

- A spontán szerzett tapasztalatok és ismeretek rendszerezése, bővítése.
- A kognitív képességek érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás fejlesztése.

- Játékba ágyazott változatos cselekvésen alapuló tapasztalatszerzési lehetőségek megteremtése.

Óvodapedagógus feladatai:

- Megismerni a gyerekek előzetes tapasztalatait és erre építve játékos tevékenységek során elősegíteni a gyerekek önkéntelen figyelmének fejlődését szándékos megfigyeléssé.
- Az emlékezet és szándékos figyelem terjedelmének növelése.
- A képzelet és fantázia fejlesztése játékos feladatokkal
- Tudásvágy felkeltése és kielégítése.
- Problémamegoldó és kreatív gondolkodás erősítése játékos helyzetekben.
- Figyelem összpontosítására, megfigyelésre való képesség fejlesztése.
- Lehetőség biztosítása a meglévő ismeretek alkalmazására az ok-okozati összefüggések felismerésére.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek számára is biztosítjuk az elfogadó, fejlesztő környezetet.
- Érdekes, változatos tevékenységek, élmények megszervezése.

A fejlettség várható eredményei óvodáskor végére:

- A gyerekek a környező valóságot reálisan érzékelik.
- A megszerzett ismereteiket, tapasztalataikat alkalmazni tudják.
- Kíváncsiak, nyitottak, tudásvágyuk kialakult.
- Elemi gondolkodási műveletek végzésére képesek.
- Szándékos bevézésük jó.
- Képzeletük gazdag-élénk, különbséget tesznek valóság és a képzelt világ közt.
- Felismerik az ok-okozati összefüggéseket a rész egész viszonyát.
- A kapott feladatokat megértik és önállóan teljesítik.
- Kialakul szabály és felelősségtudatuk.
- Rövid és hosszú távú emlékezetük megbízható.
- Kialakul szándékos figyelmük, képesek a figyelem megosztására, összpontosításra.
- Jó a problémamegoldó és kreatív gondolkodási képességük.

VII. Az óvodai élet megszervezése

1. Csoportok

Óvodáinkban az **osztott** és osztatlan **csoportok** egyaránt megtalálhatók. Arra törekszünk, hogy a fogadó két óvónő kísérelje végig a gyermekeket az iskolába lépésig

A személyi kötődése erős, ezért óvónőváltásra csak indokolt esetben kerülhet sor.

2. Munkarend, nyitva tartás

A nevelési év szeptember 1-től augusztus 31-ig tart. Az óvodák hétfőtől péntekig, ötnapos munkarend szerint működnek. A nyári nevelési időszakban előre egyeztetett, a fenntartó által jóváhagyva a csoportok eltérő időpontban zárva tartanak. Ebben az időben történik az óvodák szükség szerinti felújítása, karbantartása, az épület nagytakarítása. A nyári időszakban mindig vannak nyitva tartó csoportjaink, ahol tudjuk fogadni a gyermekeket.

A székhely óvoda reggel 6.00 órától 17.00 óráig tart nyitva. Reggel 6.00-7.00-ig az ügyeletes csoportban várja a gyerekeket az ügyeletes óvodapedagógus.

A tagintézmények nyitva tartása:

Alsónyék: 6.00-17.00

Pörböly: 6.30-16.30

A nyitva tartás ideje alatt a gyermekekkel óvodapedagógusok és szakképzett dajkák foglalkoznak.

3. Napirend

Az óvodáskorú gyermekek egészséges, tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez elengedhetetlen az óvodai élet céltudatos szervezése. Ezt szolgálja a gyermekek életrendjét, időbeosztását tartalmazó folyamatos, rugalmas napirend.

A napirend összeállításánál a következő szempontokra figyelünk:

- Biztosítsa a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.
- Biztosítsa a gyerekek biológiai, pszichikai szükségleteinek kielégítését, igazodjon a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez.
- Biztosítson a szabad játék alapját képező élményszerzési lehetőségeket.
- Ügyelünk arra, hogy az elmélyült, tartalmas, hosszantartó játékhoz elengedő idő álljon rendelkezésre.
- Figyelmet fordítunk az eltérő korosztályok igényeire.
- Rugalmasan figyelembe vesszük ünnepeinket, hagyományainkat.
- Lehetőség szerint biztosítjuk a délelőtti és délutáni időszakban is a szabad levegőn való – minimum egy óra – tartózkodást.
- Vegye figyelembe a helyi szokásokat, igényeket, az évszakok változását.
- Folyamatosság és rugalmasság jellemezze.
- A napirend állandó tevékenységeitől- alvás, pihenés, levegőzés, étkezés- egyetlen pedagógus sem térhet el.
- A megfelelő életritmus kialakítása érdekében a rugalmasság mellett bizonyos tevékenységek végzésére közel azonos időpontban kerüljön sor.
- A gyermekek tevékenységében ki kell küszöbölni a holtidőt, a várakozást, kivárást, ezt a párhuzamosan végezhető tevékenységek biztosításával tesszük.

- A délutáni alvás, pihenés élettani szükséglet, de időtartamát rugalmasan kezeljük a gyermek életkori szükségleteinek megfelelően.

A német nemzetiségi óvónők a nyelvet heti váltásban, délelőtt és délután a teljes napirend minden tevékenységébe beépítve közvetítik a gyermekek számára. A tevékenységeken belül a két nyelv arányát az óvónő határozza meg a gyerekek nyelvismerete, életkora és fejlettsége alapján.

A nemzetiségi óvodapedagógusok a csoportnaplóban két nyelven tervezik a hetirendet, napirendet és a negyedéves tematikus-és nevelési terveket.

Napirendünk:

Domináns tevékenység			
Időpont	Gyerekek	Óvónők	Dajkák
Délelőtt			
6.00-7.00	Játék az ügyeletes csoportban	A gyermekek fogadása, játék a gyermekekkel	Takarítás, egyéb munkák
7.00-9.00	Játék a saját csoportban, mindennapos testnevelés	Játék a gyermekekkel, irányított tevékenység	Gondozási feladatok, előkészületek a tízóraihoz
9-9.30	Tízóraizás	Étkezés irányítása	Gondozási feladatok irányítása (kézmosás), étkezés segítése
9.30-10.30	Játék, játékba integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek, mozgás	Kezdeményezés, foglalkozások irányítása	Óvónők tevékenységének segítése, gondozási feladatok, környezet rendben tartása
10.30-11.30	Öltözködés, játék a szabadban	Segítségadás az öltözködésben, udvari játék irányítása	Segítségadás az öltözködésben; az étkezés és a pihenés előkészítése
11.30-11.45	Átöltözés, tisztálkodás	Átöltözés segítése	Segítségadás az átöltözésben
11.45-13.00	Ebéd, tisztálkodás, átöltözés	Étkezés irányítása	Tálalás, segítségadás az étkezéshez, csoportszoba rendbetétele, segítségadás a gondozási feladatokban
Délután			
13.00-14.45	Mesehallgatás, pihenés-alvás, foglalkozás	A pihenés feltételeinek biztosítása, egyéni fejlesztés, csoportos	Környezet rendezése (mosdó, öltöző, folyosó), uzsonna előkészületei

		foglalkozás	
14.45-15.30	Felkelés, tisztálkodás, uzsonna	Ébresztés, segítségadás az öltözködéshez; uzsonnáztatás	Ágyazás, segítségadás a gondozási feladatokban
15.30-17	Játék a csoportban vagy udvaron, fakultatív foglalkozások	Játék a gyermekekkel	Környezet rendezése

4. Hetirend

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat biztosítja az óvodai csoportokban, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez.

5. Személyi feltételek

Igazgató/óvodavezető:

Az óvoda élén áll, az intézmény egyszemélyi felelőse. Munkáját a vezetőség segíti, akik:

- általános vezető helyettes /2 fő/,
- munkaközösség vezetők /4 fő/,
- közalkalmazotti tanács elnöke,
- önértékelési csoport vezetője,
- tagintézmény vezetők.

A vezetőség feladatai:

- döntések előkészítése,
- információk gyűjtése, átadása,
- feladatok vállalása, megosztása.

Óvodapedagógus:

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Nevelő-fejlesztő munkáját az Óvodai nevelés országos alapprogramjának és az intézményünk pedagógiai programjának figyelembe vételével végzi. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Intézményünkben törekszünk a pedagógusok előmeneteli rendszeréhez kapcsolódó, az önértékelési programunkban a pedagógusokkal szemben megfogalmazott elvárásoknak megfelelni, a kompetenciáinkat fejleszteni.

Óvodapedagógusaink rendelkeznek a pedagógiai munkájukhoz szükséges korszerű módszertani tudással, folyamatosan fejlesztik pedagógiai, módszertani ismereteiket, személyiségüket.

Alkalmazzák a komplexitást a tevékenységekben megvalósuló tanulási folyamat alatt. Elfogadó, segítő, támogató attitűdjük modellt, mintát jelent a gyermek számára.

A hatékony pedagógiai munka érdekében keresik az innovatív lehetőségeket. Törekednek az új irányok és lehetőségek megismerésére, kipróbálására.

Pedagógiai terveik megvalósítása során folyamatosan felülvizsgálják azt, majd elemzik annak eredményességét.

A gyermekek fejlesztése érdekében felhasználják a szabad játék nyújtotta lehetőségeket.

Élve a módszertani szabadság elvével - építenek a gyermekek tapasztalataira, spontán ötleteire, személyiségüket a játék, munka, tanulás tevékenységeivel formálják. A gyermekek fejlesztését egyéni, illetve mikro csoportos formában végzik.

A gyermekek egyéni képességeit, igényeit figyelembe véve differenciálnak, előnyben részesítik a megtapasztaláson alapuló módszereket.

Gondoskodnak a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi képességeinek felméréséről, az egyéni fejlesztések biztosításáról, az eredmények rögzítéséről.

A különleges bánásmódot igénylő integrált nevelésére törekszenek.

Nyitottak a szülő, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire. Az észrevételeket szakmai fejlődésük érdekében jobbtó szándékkal fogadják, építő jelleggel felhasználják azokat munkájuk során.

Törekednek arra, hogy megismerjék a gyermekek más forrásból szerzett tudását (család, bölcsőde), amelyre építik munkájukat.

A pedagógiai folyamatokat figyelemmel kísérik, tudatosan terveznek, hosszútávon átgondolják azok hatásait és az elért eredményeket elemezve képesek a változtatásra, korrekcióra.

A mérési, értékelési eredményeket beépítik a napi tevékenységeikbe, pedagógiai munkájukba. Változatos módszerekkel törekszenek a gyerekek érdeklődésének felkeltésére, folyamatos fenntartására.

A módszereket az életkori sajátosságok figyelembe vételével választják.

Biztosítják az elmélyült tevékenységhez, tapasztalatszerzéshez szükséges feltételeket.

Tudatosan, tervszerűen, naprakészen vezetik az óvodai dokumentumokat.

Szakmai ismereteikkel, tapasztalataikkal támogatják a pályakezdő és új pedagógusok munkáját.

Az ünnepélyek, megemlékezések, kirándulások, szakmai napok és egyéb tevékenységek munkatervben meghatározott felelőseként elkészítik a rendezvényre vonatkozó feladattervet és tartalma szerint felelősen megszervezik azt. A megvalósításban együttműködően részt vesznek a munkatársaikkal.

A kapott feladatokat a feladatterv szerint önállóan végzik. A felmerülő problémahelyzetben igyekeznek a legoptimálisabb döntést meghozni, a szükséges intézkedést megtenni.

Emberi kapcsolataik javítására törekszenek minden szinten, a célok megvalósítása érdekében összehangolt munkát végeznek a csoportban dolgozó valamennyi felnőttel.

Aktívan vesznek részt munkaközösség, szakmai csoport munkájában, rendszeresen vállalnak feladatot pályázat készítésben, intézményen kívüli szakmai kapcsolatok ápolásában. Munkaközösség tagjaként megosztják tudásukat, tapasztalataikat a nevelőtestület tagjaival, segítséget nyújtanak szakmai, módszertani kérdésekben.

A megbeszéléseken, értekezleteken szakmai felkészültségük révén határozottan, jól felépített gondolatmenettel rendszeresen nyilvánítanak véleményt. Kulturáltan, pedagógiai tényekkel megalapozottan vesznek részt szakmai vitákban, törekszenek a problémák közös megoldására.

Pedagógiai tevékenységük során olyan módszerek alkalmazására törekednek, amely elősegíti a gyermekek pozitív önértékelési készségeinek megalapozását, fejleszti énképük alakulását, önkifejező törekvéseiket.

Dajka:

Tevékeny résztvevője az óvodában folyó munkának, a csoportban történő eseményeknek. Az óvoda működését segítő, nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia a kiváló óvodai neveléshez.

Az óvodai csoportokban zajló gondozó-nevelő tevékenységet gyermekközpontú szemlélettel végzi és segíti. Ismeri az óvoda alapidokumentumait és azonosul az óvodai gondozó-nevelő tevékenység céljaival, feladataival. Ismeri az adott csoport nevelési elképzeléseit, nevelési tervét. Magatartása, beszédstílusa mintaértékű. A szülőkkal való együtt működés során betartja a megfelelő kompetencia határokat.

Pedagógiai asszisztens:

Ismeri az intézmény alapidokumentumait. Segíti az intézményben folyó pedagógiai munkát a pedagógiai program eredményes megvalósítása érdekében. Az óvodapedagógus útmutatása alapján egyéni vagy kis csoportos fejlesztést végez. Az óvodai csoportokban zajló gondozó-nevelő tevékenységet gyermekközpontú szemlélettel végzi és segíti. Magatartása, beszédstílusa mintaértékű. A szülőkkal való együtt működés során betartja a megfelelő kompetencia határokat.

Óvodatitkár, portás, udvaros, tálalókonyhai dolgozó, takarító:

A nevelőtestülettől és dajkák közösségtől elkülönült feladattal rendelkező közalkalmazottak.

6. Tárgyi feltételek

Intézményünk székhely óvodával és két tagintézménnyel, összesen 11 csoporttal működik. Az óvodák épületeit, udvarait, kertjeit, berendezéseit oly módon alakítjuk ki, hogy szolgálják a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljenek testméreteiknek.

Folyamatosan gondoskodunk az udvarok és az udvarokon található játékok, eszközök korszerűsítéséről és balesetmentes üzemelésükről.

Folyamatos feladatunk, hogy az óvoda tárgyi ellátottsága megfeleljen a nevelési-oktatási intézmények kötelező eszköznormájában előírtaknak.

Törekszünk az épület, csoportszobák, udvar, azok berendezési tárgyai biztonságára, esztétikájára.

Fontos, hogy az óvoda környezete megfelelő munkakörnyezetet biztosítson valamennyi dolgozója számára. Megteremtjük, a mindenkori lehetőséget a szülők fogadására.

Figyelünk arra, hogy a csoportszobák világítása, hőmérséklete, szellőzése megfelelő legyen.

7. Tervező munka

Kötelezően vezetett dokumentumaink:

- csoportnapló, mely egységes nyomtatvány valamennyi csoportra

Az óvodapedagógusok egy hetes váltásban dolgoznak, e szerint vezetik a csoportnaplót.

- felvételi-és mulasztási napló

- egyéni fejlődést nyomon követő dokumentum-a kidolgozott eljárásrend szerit vezeti valamennyi óvodapedagógus
- felvételi-és előjegyzési napló
- törzskönyv
- étkezők nyilvántartása

A dokumentumok vezetésének közös elvei:

- egymásra épülés
- rendszeresség
- folyamatosság
- tényyszerűség

8. Ellenőrzés, értékelés

A belső ellenőrzés, értékelés az igazgató és az általa megbízott munkatársak feladata. A belső ellenőrzés éves terv alapján folyik, mely az éves munkaterv része. Tartalmazza az ellenőrzés célját, időpontját, határidőket, felelősöket.

Általánosságban kiterjed:

- dokumentumokra,
- nevelőmunkára,
- csoportok neveltségi szintjére,
- fejlesztő munka tartalmára, eredményeire, gyermekek fejlettségi szintjére.

Célja:

Az intézmény hatékony működésének elősegítése, a feladatok, utasítások végrehajtásának ellenőrzése, hibák javítása, az eredmények megerősítése, a hatékony módszerek elterjesztése.

Az ellenőrzés alapelvei:

- Az óvodapedagógus önállóságának tiszteletben tartása.
- A pozitív folyamatok erősítése.
- A kölcsönös bizalomra építés.

Az ellenőrzés módszerei:

- Szempontok szerinti csoportlátogatás.
- Gyermekek tevékenységének ellenőrzése, értékelése.
- Szóbeli vagy írásbeli beszámoltatás.
- Dokumentumok ellenőrzése.

Az ellenőrzés, értékelés fórumai:

- Egyéni beszélgetés.
- Nevelőtestületi értekezlet.
- Munkaközösségi megbeszélés, foglalkozás.

VIII. Az óvoda kapcsolatai

Az alapelveinkkel összhangban, saját nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként terveztük meg. Az óvodánk kapcsolatrendszerének minősége nagyban befolyásolja a nevelési folyamatokat, a folyamatok szabályozhatóságát, hozzájárul az óvodáról kialakított társadalmi képhez.

1. Gyermek, szülő, pedagógus együttműködésének formái

A családi nevelést kiegészítve kívánjuk az eredményes óvodai neveléssel pozitívan befolyásolni a ránk bízott gyermekek személyiségfejlődését, szem előtt tartva, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.

Fontosnak tartjuk indokolt esetben a családi nevelésben felmerülő hiányokat pótolni, a gyermekek fejlődésében jelentkező lemaradásokat csökkenteni, a tehetséges gyerekek kibontakoztatásában segítséget nyújtani.

Az együtt nevelés fontos tényezője az óvoda és a család harmonikus kapcsolatának megteremtése a gyermekek fejlődése érdekében, mely a gyermek óvodába lépésétől elkezdődik.

Cél:

- A gyermekek derűs, békés légkörben fejlődjenek, azonos értékrendek mentén.
- Az óvoda tartalmi és szervezési munkáinak, funkcióinak, az óvodai élet szokásainak megismerése.
- Az együttneveléshez szükséges információk kicserélése.
- A gyermekek egyéni fejlődésének, fejlődési módszereinek folyamatos megbeszélése.
- A szülők nevelési kultúrájának alakítása.

Elveink:

- Igyekszünk a szülőkkel való jó partnerkapcsolat kialakítására.
- Figyelembe vesszük a családok eltérő sajátosságait mindaddig, ameddig az beilleszthető az óvodai rend keretei közé.
- Nyitottságra törekszünk, örülünk az aktív szülői részvételnek.

A kapcsolattartás formái:

- Napi kapcsolattartás.
- Faliújságon rendszeres írásos tájékoztatás (csoportonként).
- Szülői értekezletek, évente két-három alkalommal intézményi, illetve csoport szinten.
- Nyílt napok, nyílt rendezvények.
- Fogadóórák.
- Szülőkkel együtt szervezett rendezvények, ünnepek, kirándulások.
- SZMK megbeszélések.

- A szülők érdekegyeztető, érdekérvényesítő jogainak gyakorlását minden lényeges kérdésben tiszteletben tartjuk, és igénybe vesszük.

2. Óvoda és a bölcsőde kapcsolata

Az óvodapedagógusok tájékozódnak a bölcsődében a leendő óvodások egyéni szokásairól, baráti kapcsolatairól.

Cél:

- A két nevelési szintér közötti zökkenőmentes átmenet a gyermek számára.

Elveink:

- Korrekt hangnem.
- Egymás munkájának megismerése.
- Folyamatos párbeszéd, rendszeres információcsere.

3. Óvoda és az iskola kapcsolata

A két intézmény közötti kapcsolat kiépítése a gyermek érdekeit szolgálja, annak érdekében, hogy az iskolaérettséghez szükséges megfelelő képességekkel, készségekkel rendelkezzen.

Cél:

- A zökkenőmentes átmenet biztosítása.
- A gyermekek sikeres iskolai beilleszkedésének elősegítése.

A kapcsolattartás formái:

- Kölcsönös tájékoztatás.
- Látogatások, tapasztalatcserek.
- Tájékoztatások a gyermekek egyéni fejlettségéről.
- Nyílt rendezvények.

4. Az óvoda és a közművelődési intézmények kapcsolata

A helyi és a környező települések közművelődési intézményeivel, szervezeteivel szoros együttműködési kapcsolatot tartunk fenn: Keresztély Gyula Városi Könyvtár; Bátaszékért Városmarketing Kft.; Rádió Antritt; Wosinszky Mór Megyei Múzeum.

Cél:

A kultúrára nyitott, fogékony gyermek nevelése.

A kapcsolattartás formái:

- Írásos és elektronikus kommunikáció, kölcsönös tájékoztatás.
- Rendezvénylátogatások, közművelődési, média szolgáltatások igénybe vétele.

5. Az óvoda és az egészségügyi ellátás kapcsolata: védőnő, orvos, fogorvos

Az egészségügyi szolgáltatókra számítunk a következő területeken: az egészséges életmód kialakítása, a betegségek megelőzése, a személyes higiénia megteremtése.

Cél:

- A gyermekek egészséges fejlődésének segítése.
- Prevenció, a helyes életszemlélet alakítása.

A kapcsolattartás formái:

- Évente elvégzendő szűrések.
- Ismeretterjesztő előadások tartása.

6. Az óvoda egyéb kapcsolatai

- fenntartóval, szakbizottságával;
- Bátaszéki Német Nemzetiségi Önkormányzattal;
- Bátaszéki Cigány Nemzetiségi Önkormányzattal;
- Gondozási Központtal;
- történelmi egyházakkal;
- bátaszéki civil szervezetekkel (MORZSU, Heimat Német Nemzetiségi Táncsoport, Bátaszéki Felvidék Néptáncsoport, Bátaszéki Pedagógus Kórus; Bátaszéki Napsugár Nyugdíjas Egylet);
- Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálattal (Szekszárd, Augusz Imre u. 9-11.);
- Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szekszárdi Tagintézményével (Szekszárd, Kinizsi u. 1.);
- Tolna Megyei Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménnyel;
- az óvodában választható tevékenységek szolgáltatóival:
  - Karate Szakosztály,
  - Kosárlabda Szakosztály,
  - sportgimnasztika edzővel,
  - angol nyelvoktatóval,
  - német nemzetiségi néptánc oktatóval,
  - magyar néptánc oktatóval és zenekarral.

IX. Az óvodai élet tevékenységformái, az óvodapedagógus feladatai

1. Játék

A játék a kisgyermek elsődleges tevékenysége, szabadon választott, külső céltól mentes, önmagáért a tevékenységért folytatott, örömszerzéssel kísért cselekvés. A játék a legfőbb eszköz az óvodáskorú gyermek személyiségfejlesztésében. A játékban átélheti, ill. újraélheti a valóságban megtapasztalt élményeket. A gyermeki játék által a gyermek hatni tud

környezetére, az őt körülvevő világra. A játéktevékenység kiváló lehetőséget nyújt arra, hogy általa egyre hatékonyabban formálódjon a gyermek magatartása. A játék a gyermek természetes közege, ennek révén fedezi fel a világot és az óvodapedagógus is ezen keresztül ismerheti meg a gyermeki világot, értesülhet problémáiról, örömeiről.

A játék hatása:

- feszültségoldó hatás
- örömforrás
- személyiségfejlesztő hatás

A játék célja:

- örömszerzés
- a környező világ megismerése
- a gyermek személyiségének fejlődése
- szociális kapcsolatok kialakításának színtere

A játék feladata:

- a gyermek nyitottá váljon a világ megismerésére
- értelmi képességei fejlődjenek
- társas kapcsolatai kialakuljanak, vágyjon a közösségbe tartozásra
- a gyermek be tudjon illeszkedni, tudjon alkalmazkodni
- képes legyen a szabályokhoz rugalmasan alkalmazkodni

A játék fajtái:

Gyakorlójáték:

A gyakorlójáték fontos alapot ad minden további tevékenységhez.

- a tevékenység örömeért játszik
- célja a mozgás, minden különösebb célzatosság és ok nélkül

Szerepjáték:

A szerepjátéknak fontos szerepe van a szociális kapcsolatok kialakulásában, a társas viselkedés különböző formáinak gyakorlásában.

- a gyerek eljátszhatja, kijátszhatja a való életben látott szerepeket, élményeket
- fontos a szorongásoldó-, feszültségcsökkentő hatása pl. orvosos szerepjáték

Dramatikus játék, drámajáték:

A drámajáték célja az egész személyiség harmonikus és differenciált fejlesztése, a kommunikációs készségek, képességek kibontakoztatása. A gyerekek bátrabbakká, közvetlenebbekké, nyitottabbakká válnak, erősödjön önbizalmuk, fogékonyabbak legyenek.

- eszköze a dráma, a cselekedtetés
- gyermek önkifejezésére, gondolkodóképessége, kooperatív képessége fejlődik

- a játékra alapoz, a gyermeki cselekvésre koncentrálni, feltárja és fejleszti a gyermek kreatív képességeit

Építő és Konstruáló játék:

Átmenetet képez a játék és a munka között, a személyiség fejlődését meghatározó tevékenység.

Szabályjáték:

Olyan játéktevékenység, amelyben valamilyen szabályhoz, szabályokhoz alkalmazkodni kell. Feltétele a szabálytudat, ami 5 éves kor körül alakul ki.

Fajtái:

- értelemfejlesztő szabályjáték pl. társasjáték
- mozgást fejlesztő szabályjáték pl. fogócska, körjáték

Szabadtéri játék:

Az udvari játékok a nagymozgások fejlesztésére alkalmasak.

Barkácsolás:

Kéziszerszámok segítségével különböző anyagokból új tárgyakat, új alkotást készíteni elsősorban a játékukhoz vagy pusztán a játékalkotás örömeért. A gyermek magáért az új létrehozásának, alkotásnak örömeért végzi a tevékenységet. Célja a kézügyesség, képzelet, kreativitás fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Nyugodt, derűs óvodai légkör megteremtése.
- Megfelelő játékeszköz, megfelelő tér és játékidő biztosítása.
- A biztonságos játék feltételeinek megteremtése.
- Minél több élmény- és tapasztalatszerzés biztosítása.
- Gyermeki viselkedésformák elfogadása és fenntartása.

A játékfejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A játék az örömforrás és a tanulás legeredményesebb, és legváltozatosabb színtere legyen.
- A gyermek életkorának megfelelő játékot válasszon.
- Szívesen vegyen részt a játéktevékenységben.
- A világ felfedezése és megismerése iránti vágy felkeltése.
- A szerepjátékok által a gyerek képes legyen az önkifejezésre, érzelmi életének, konfliktusok feloldására.
- Szabálykövetés megtanulása, kudarcok, sikerek megítélése, feldolgozása és ezek által a reális énkép kialakítása.

2. Verselés, mesélés

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi fejlesztésnek fontos eszköze, amely a ritmus, mozdulatok, szavak egységével a gyermekek érzéki- érzelmi élményét biztosítva a gyermek személyiségét fejleszti.

A vers a beszéd zenei elemeire épül, játék a nyelvvel, az érdekes, szépen hangzó beszéddel. A ritmus, a kísérő mozgás, a játékoság, a hangzás, a hangulat felől fogja meg a gyereket.

A mese, a vers az anyanyelv elsajátításának, megszerettetésének és gyakorlásának semmi mással nem pótolható lehetősége. A mese az egész napi óvodai zajban a csend szigete. Pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet. A mese személyes és egyetemes, mivel jelképeivel a személyiségről, az emberi természetéről s a külső világ jelentéseiről ad tükörképet. Olyan befogadó és alkotó irodalmi tevékenység, mely során a gyermekek megismerkedhetnek a magyar és világirodalom értékes alkotásaival.

Célja:

- Az anyanyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetése, megszerettetése
- A népmesék, a népi mondókák és hagyományok segítségével olyan értékek közvetítése, amely az anyanyelvi kultúra megőrzését és a saját kulturális identitás kialakulását segítik
- A biztonságos önkifejezés megalapozása.
- Az irodalmi érdeklődés felkeltése, a könyv iránti szeretet kialakítása

Feladata:

- A magyar és világirodalmi művek megszerettetése
- Irodalmi művek feldolgozása dramatizálással, bábozással
- A pozitív személyiségjegyek megerősítése
- Aktív és passzív szókincs bővítés
- Belső képteremtésre tanítás
- Érzelmek feldolgozása

Módszertani alapelveink:

- Ne múljon el nap mesélés, verselés nélkül!
- Az élő vers és mese legyen a természetes!
- Törekedjünk arra, hogy csak nyelvileg tiszta és értékes mesét, verset halljanak a gyerekek! Első sorban a magyar népköltészet és a népmese világából merítsünk!
- Tudatosodjon bennünk, minél kifejezőbb hanglejtésünk, artikulációnk, annál intenzívebbé válik a gyermek belső képalkotása!
- Tudásunk naprakész, előadásmódunk szemléletes legyen!
- Tartsuk szem előtt, hogy a ismétlések gyakorisága én-erősítő a gyermekek számára!

Nevelési-képességfejlesztési feladatok:

- Szép magyar beszédre nevelés.
- Szókincs bővítés, hangsúlyérzék fejlesztése.
- Beszédmotoros készségek fejlesztése.

- Beszédkedv, beszédképesség, beszédkultúra fejlesztése.
- Érzelmek, érzelmi biztonság fejlesztése.
- Megfelelő viselkedésformák fejlesztése.
- Kapcsolatteremtő képesség fejlesztése.
- Érzékelés - hallás, beszédhallás - emlékezet, figyelem, képzelet, fantázia fejlesztése.
- Verssel- artikulációs tisztaság, auditív emlékezet, zártság, ritmus, verbalitás fejlesztése.

A vers, mese kapcsolata a nevelés más területeivel:

- Az **anyanyelvi neveléssel**, mert az irodalom közege a nyelv, a gyermek a mesélés, a vers mondogatás alkalmával készen kapott szép szöveget hallanak, az óvónői beszédminta alapján csiszolódik kiejtésük, gyarapodik szókészletük.
- Az **érzelmi neveléssel és szocializációval**, mert emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, a népi mondókáknak fontos szerepük van az érzelmi kötődés megszilárdításába, a népmesék világképe teljes világmagyarázat.
- Az **erkölcsi neveléssel**, mert a népmese segíti az emberi érintkezés alapvető viselkedési szabályainak (tisztelet, szeretet, megbecsülés, elfogadás, együttélés, stb.) megismerésében, általa fejlődik a gyermek normarendszere.
- A **zenével, az énekkel**, mert ugyanabból a forrásból merítenek.
- A **vizuális tevékenységgel**, mert a gyermek a mese-, és versélményét ábrázolás, barkácsolás során újra megjeleníti.
- A **játéktevékenységgel**, mert a mesei élmények által gazdagodott fantáziájuk a játéktevékenységük színesítését is eredményezi.
- A **mozgásfejlesztéssel**, mert a mozgásos játékok során fejlődik a gyermek mozgáskoordinációja, egyensúlyérzéke, térérzékelése.
- Az **érzelmi fejlesztéssel**, mert mesehallgatás közben alapvető gondolkodási műveleteket végez a gyermek (összehasonlít, ítéletet alkot, analizál).

Programunkban kiemelt szerepet kapnak:

A természeti jelenségekhez, a növényekhez, állatokhoz, évszakokhoz, ünnepekhez, néphagyományokhoz, a mindennapi környezet jelenségeihez kapcsolódó mondókák, versek, mesék, történetek, amelyek valós képeket nyújtanak és kiválóan szolgálják az erkölcsi nevelést.

Az óvodapedagógus feladata:

- Irodalmi ízlésformálás.
- Mindennapi irodalmi élmény biztosítása.
- A könyv és az irodalmi művek megismertetése, megszerettetése.
- Az irodalmi befogató tevékenységek biztosítása.
- Alkotó tevékenységre ösztönzés (mese, versírás).
- Az óvodán kívüli irodalmi élmények biztosítása (színház, bábszínház).
- Hatásos előadásmód.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen és örömmel ismételtetik a verseket, ritmusokat.
- Egyéneként vállalkoznak a mesék, versek, mondókák elmondására.
- Várják, igénylik a mesehallgatást, maguk is segítenek a mesemondás feltételeinek kialakításában.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak saját, illetve kisebbek örömére.
- Élményeiket vizuálisan is megjelenítik.
- Megjegyzik és emlékezetből felidéznek a megismert mondókákat, meséket, verseket.
- A folytatásos mesék szálait össze tudják fűzni.
- Szeretik és óvják a könyveket.
- Szókincsük, kifejezőmódjuk jelentősen gazdagodik az irodalmi élmények hatására.
- Képesek erkölcsi ítéletek megfogalmazására.
- Szívesen hallgatnak koruknak megfelelő irodalmi műveket.

3. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc

Az óvodás gyermekek tevékenységei sorában fontos szerepet tölt be a zenei nevelés.

A zenei nevelés elsősorban a művészeti nevelés körébe tartozik, az érzelmeken keresztül hat a gyermekre. Felkelti a gyermek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését és esztétikai fogékonyságát. Hatására a gyermek szeret énekelni, játszani, dúdolgatni, szívesen hallgat zenét.

A népdalok és komponált gyermekdalok éneklése közben fejlődik, hallása éneklési készsége, ritmusérzéke, harmonikus szép mozgása.

Célja:

- Gyermekek zenei kultúrájának megalapozása, a néphagyományok megismerése.
- Az ének és zene megszerettetése, zenei érdeklődés felkeltése.
- Zenei készségek, képességek kialakítása, fejlesztése.
- A közös éneklés, játék örömeinek átélése.
- Egymáshoz való pozitív viszonyulás fejlesztése.
- Zenei „anyanyelv” megalapozása.
- Mozgáskultúrájuk fejlesztése.

Feladata:

- A zenei élmény serkentőleg hasson a gyermekek alkotókedvére.
- Bővüljön a zenei emlékezetük, képzeletük.
- A zene hatására esztétikusan formálódjon mozgásuk, mely elősegíti a koordináltságot.
- Az óvodai zenei nevelés során a minta, és az élményszerű bemutatás.
- Felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.
- Improvizáció fejlesztése.
- Hagyományok megismertetése a népi játékokon, mondókákon keresztül.

- Rendszeres lehetőség biztosítása a zenehallgatás élményének átélésére.

Tartalma:

- Az óvodai énektanítás anyagát a mondókákat, énekes játékokat a magyar gyermekjáték-hagyomány anyagából merítjük.
- Felhasználjuk a népművészeti értékű, magyar népzenei sajátosságokra épülő komponált gyermekdalokat is.
- A zenehallgatásra kiválasztott dal, zenemű illeszkedik az évszakokhoz, az ének-zenei tevékenységek célkitűzéseire, a gyermekek hangulatához, érdeklődési körükhöz.
- Egyaránt fontos a tiszta éneklés, hangszeres játék és esetenként a gépi zene a zenehallgatás során.
- Olyan dalok, mondókák hangozzanak el, melyet az óvodapedagógus szívesen ad át, melyek neki is tetszenek, ez teszi hitelessé, közvetlenné az előadást, és kívánatosá az elsajátítást. A zenei nevelés anyaga elsősorban Forrai Katalin: Ének az óvodában c. könyvéből valamint Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában c. művéből kerül ki, valamint más, híres zeneszerzők művei is felhasználásra kerülnek.

Fejlesztendő képességek:

- éneklési készség,
- zenei hallás,
- ritmusérzék,
- mozgáskészség,
- zenei formaérzék,
- zenei emlékezet,
- zenei alkotókészség,
- zenei befogadó készség,
- tánclépések,
- szem-kéz koordináció (taps, hangszerek)
- tér „bemozgása” (köralakítás, stb.)

A megvalósítás formái:

- Spontán tevékenységekben a gyermek, vagy az óvónő kezdeményezése alapján.
- Tervszerű, kötetlen foglalkozás keretében.
- Szervezett, érzelmileg telített foglalkozás keretében.

Kiemelt szerepet tulajdonítunk a közös éneklésnek, közös énekes játékoknak, a jó zenei légkörnek, az óvodai élet tevékenységformáit átszövő zenei nevelésnek, zenei örömök nyújtásának. Tudatosan keressük a differenciált fejlesztés, az egyéni éneklési, zenei készségfejlesztés lehetőségeit, nevelési szituációit.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A megfelelő zenei anyag kiválasztása.

- Megfelelő feltételek biztosítása.
- Zenei ízlésformálás.
- Zenei élmény nyújtása.
- Önkifejezési lehetőségek biztosítása.
- Pontos ének és játéktanítás, zenei feladatok megvalósítása.
- Zenei érdeklődés felkeltése.
- Eszközök helyes használatának elsajátíttatása.
- A dalok a gyermeki hanghoz igazodó hangmagasságban való tanítása.

A fejlettség várható eredményei óvodáskor végére:

- Felismerik a magas és mély éneklés közötti különbséget, alkalmazni tudják.
- Tudják az ismert dallamok felfelé, lefelé haladó irányát, éneklés közben térben, kézzel mutatják.
- Tisztán énekelnek vissza (kétszer 2/4 ütemben) változatos dallamritmusokat.
- Ismerik a halk és hangos közötti különbséget, ének, taps, beszéd során alkalmazni tudják.
- Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, sajátos motívumokról.
- Képesek dallambújtatásra, több motívumon keresztül, hangszínek finom eltérésének megkülönböztetésére képesek, zörejen, beszédhangon egyaránt.
- Ismerkednek eredetiben néhány hangszer hangjával, megszólaltatási módjával, ütőhangszereket használnak.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, jól ismert mondókákat, dalokat jellegzetes ritmusuk alapján felismerik, szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak.
- Megérik és mozgással a térben is szemléltetik a zenei motívum hosszát.
- Összehasonlítják, és mozgással is bemutatják a normál tempónál lassabbat és gyorsabbat, a tempókülönbségeket más fogalompárokkal is összekapcsolják (halk-hangos, magas-mély).
- Egyöntetűen körbejárnak, szép testtartással, kézfogással, az egyszerű játékos táncos mozdulatokat szépen megformálják, térformákat alakítanak ki.
- Próbálkoznak énekes dallamrögtönzéssel.
- A bemutatott élőzenét figyelmesen hallgatják.
- Körülbelül 10 dalt olyan biztonsággal énekelnek egyénileg is, hogy elkezdni is tudják. Szép kiejtéssel énekelnek, tudnak dúdolva, zümmögve vagy egyszerű szótagokkal is énekelni.

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Ez egy összetett, sokszínű nevelési terület, mert magában foglalja a rajzolást, festést, a mintázást, a kézimunkát, a képalkotást, konstruálást és a műalkotásokkal való ismerkedést. Olyan önkifejezési forma, melyen keresztül a gyermekek a világról kapott, a befogadott és

átélt élményeket a külvilág számára különböző technikák segítségével kivetítik. A vizuális nevelés egy komplex, összetett nevelési terület, mely során a gyermek különböző anyagokkal, eszközökkel, technikai eljárásokkal találkozik, tapasztalatokat gyűjt és ezáltal sokoldalúan fejlődnek készségei, képességei. Az alkotás öröme mindig örömmel, sikerélménnyel párosul.

Célja:

- Az ábrázolás örömeinek kialakítása.
- Élmény- és fantáziavilágának szabad, képi önkifejezésére ösztönzése.
- Tér-, szín-, formaképzet gazdagítása.
- Önkifejezés valóra válása.
- Vizuális észlelés, emlékezet, képzelet, képi gondolkodás pontosabbá tétele.
- Szép iránti nyitottság, igényesség kialakítása.

Feladata:

- Vizuális készségek, képességek fejlesztése.
- Kreativitás, esztétikai fogékonyság, alkotókészség, önállóság fejlesztése.
- Íráshoz szükséges mozgáskoordinációk, szem- kéz koordináció fejlesztése, sík- és térbeli tapasztalat bővítése.
- Népművészeti motívumok megismertetése, esztétikai érzék fejlesztése.

Fejlesztendő képességek:

- Esztétikai érzékenység, élménybefogadási képesség.
- Szem- kéz koordináció, finommotorika.
- Megfigyelő és koncentráció képesség.
- Forma, arányérzék, síkban, térben való tájékozódó képesség.
- Vizuális emlékezet és képzelet.
- Ritmusérzék, monotónia tűrés.
- Képi- logikai- komponáló képesség.
- Belső látás, színérzék.
- Kooperációs képesség.
- Igény az alkotásra, önkifejezésre.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermeki alkotó tevékenység feltételeinek megteremtése (állandó hely, megfelelő időtartam, eszköz biztosítása az egész nap folyamán).
- A hagyományos óvodai ábrázolás eszközeinek és technikáinak használata mellett a hagyományörző technikák, eszközök megismertetése.
- Élménynyújtás, vizuális tapasztalatok gyűjtése az életkornak megfelelően (kiállítások, múzeumok látogatása stb.)

- Esztétikus környezet megteremtése, kialakítása.
- A sajátos gyermeki látás és kifejezőmód, az alkotókedv biztosítása.
- Az ábrázoló eszközök használatának elsajátítása, változatos technikák bemutatása, megtanítása.
- A vizuális és kommunikációs tevékenységek összehangolása.
- Alkotó légkör kialakítása az ábrázolás iránti kedv és érdeklődés fenntartására.
- Igény kialakítása az alkotásra.
- A gyermekek által használt minőségi eszközök elérhető közelségbe helyezése a szabad választás és hozzáférés biztosítására.
- Az elkészült alkotások mások számára megtekinthetővé tétele.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyerekeknél, tehetségfejlesztés, hátránykompenzálás.

A fejlettség várható eredményei óvodáskor végére:

- Szívesen, saját kezdeményezésre ábrázoljon.
- Készség szinten használja az eszközöket.
- Képkalkotásban egyéni módon jelenítse meg élményeit, elképzeléseit, ötleteit.
- Becsülje meg mások alkotásait, a közös kompozíciókat.
- Legyen képes önálló és kollektív alkotómunkára.
- Szívesen alkalmazza a képi kifejezés eszközeit.
- Változatosan használja a színeket, árnyalatokat.
- Kialakul térben, síkban a helyes tájékozódása.
- Formálódik a gondolkodása, esztétikai értékrendje, gazdagodik érzelmvilága.
- Jellemzővé válik a részletezés, formagazdagság, díszítőelemek használata.
- Képes megfigyeléseinek új kombinációkban való alkalmazására.
- Kialakul az íráshoz szükséges finommotoros mozgása, lendületes vonalvezetése, biztos kézmozgása.
- Készség szinten bánik a tevékenységekhez szükséges eszközökkel.
- Képes a reprodukálásra.

5. Mozgás

A mozgásigény alapvető szükséglete az óvodáskorú gyermeknek, ezért a mozgás átszövi a napi tevékenységeinket. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Célja:

- Mozgás iránti igény felkeltése és megszerettetése.
- Mozgástapasztalatok bővítése.
- Összerendezett, fegyelmezett nagy – és kismozgások kialakítása.

- Harmonikus, szép mozgás fejlesztése.
- Fizikai állóképesség, erőnlét, koordináció fejlesztése.
- Személyiségük akarati tényezőinek fejlesztése, önbizalom növelése.

Feladata:

- A gyermeki szervezet sokoldalú, arányos fejlesztése.
- Motoros képességek fejlesztése.
- Helyes testtartás kialakítása.
- Nagymozgások, finommozgások, egyensúlyérzék fejlesztése.
- Vízhez szoktatás.
- Szociális képességek fejlesztése mozgáson keresztül (szabálytudat, feladattudat, együttműködés, tolerancia, társakhoz való alkalmazkodás).
- Vázizomzat erősítése.
- Teljesítő és teherbíró képesség növelése.

Fejlesztendő képességek:

- Kondicionáló képességek
  - erő
  - gyorsaság
  - állóképesség
  - ügyesség
- Koordinációs képességek
  - egyensúlyérzék
  - téri tájékozódó képesség
  - mozgásérzékelés (kinesztetikus érzékelés)
  - ritmusérzék
  - reakció képesség
- Kooperációs képességek

Szervezeti keretei:

1. Spontán, szabad játéktevékenységben végzett mozgás

A szabadidőben végzett mozgások során tudatosan kialakított környezetben, kötetlen formában játszhatnak a gyermekek. Szabad levegőn való játékos mozgások lehetőségének biztosítása eszközzel, vagy eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában.

2. Mindennapos szervezett játékos mozgás

A mindennapos torna beiktatása a gyermekek napirendjébe. Ez a mozgás frissíti őket és elősegíti mozgásszintjük és testi képességeik fejlődését. A játékos mozgásoknak megfelelő hely biztosítása a csoportszobában vagy az udvaron.

3. Heti testnevelés

A testnevelés foglalkozások az óvodapedagógus által tervezett, szervezett tevékenységek. A mozgás előtt a gyermekek átöltöznek kényelmes ruhába, tornacipőbe. Az életkori sajátosságoknak megfelelően összeállított anyagban változatos formában, változatos eszközökkel végeznek különböző fejlesztő gyakorlatokat.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodai nevelés minden napján a csoportban vagy szabad levegőn mozgásos játékok, tevékenységek, mozgáslehetőségek biztosítása.
- Balesetmentes hely, megfelelő idő biztosítása.
- Változatos, esztétikus eszközök és kézi szerek biztosítása szabad játék és a foglalkozások alatt.
- Mozgás iránti igényfelkeltése, új mozgásformák elsajátításának ösztönzése, gyakoroltatása.
- Szabályok betartása, szabálytudat kialakítása.
- Fizikai állóképesség, erőnlét és koordináció fejlesztése.
- A mozgásos tevékenységekhez kapcsolódó kifejezések és vezényszavak megismertetése.
- Összerendezett, harmonikus mozgás kialakítása pozitív megerősítéssel, ellenőrzéssel, hibajavítással.
- A gyermekek egyéni képességeinek és aktuális állapotának megfelelő differenciálás, testi fejlődéséhez igazodó terhelés.
- A gyermekek természetes mozgásának fejlesztése: járás, futás, ugrás, támaszok, függések, egyensúlyozás, dobás.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szeretik és igénylik a mozgást.
- Szervezetük edzetté válik.
- Ismerik a mozgások elnevezését, eszközök nevét, megértik a feladatok tartalmát, a gyakorlatokhoz kapcsolódó kifejezéseket, vezényszavakat.
- Mozgásuk összerendezett, egyensúlyérzékük kialakul, nagymozgásuk fejlett, finommozgásuk kialakul.
- Megértik és betartják a szabályokat, kialakul egészséges verseny – és csapatszellemük.
- Ismerik az irányokat, téri tájékozódásuk biztonságos.
- Az iskolához szükséges erő, állóképesség, valamint helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakul.
- Testtudatuk kialakul.
- Akarati tulajdonságaik kialakulnak: fegyelmezettség, bátorság, kitartás, küzdeni tudás, a vereség elviselése.
- Saját és társak testi épségére képesek vigyázni.

4. Vízhez szoktatás

A **nagycsoportosok** úszás oktatását külsős pedagógus végzi. Heti rendszerességgel, az év elején elkészített beosztásban kísérik át az uszodába a gyerekeket óvodapedagógus és pedagógiai asszisztens kollégák.

Középső csoportosok vízhez szoktatását megfelelő végzettségű óvodapedagógus munkatársunk látja el. Heti egy alkalommal, tematikus terv szerint végzi ezt a feladatot.

A vízhez szoktatás, úszás oktatás célja:

- Megalapozni az egészséges életmódra nevelést.
- Új sportolási lehetőséget bemutatni óvodásainknak.
- Megismertetni a gyerekeket a számukra eddig ismeretlen, a víz szokatlan hatásaival a vízben való mozgás törvényszerűségeivel.
- A vízben tartózkodáshoz való pozitív viszony kialakítása.

A vízhez szoktatás feladata:

- A gyakorlatok és a játékok nehézségi fokának csoportonkénti differenciálással való meghatározása.
- A gyerekek egyéni képességeinek figyelembe vétele eredményezi a gyerekek sikerélményhez juttatását.
- Játékos vidám hangulattal, dicsérettel, biztatással a félelem leküzdése és ezzel bátorságra nevelés.
- Az önbizalom és a reális önbecsülés megalapozása és fejlesztése.

6. A külső világ tevékeny megismerése

A környezettel való ismerkedés, a környezettel való kapcsolat az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat

Célja:

- A gyermekek tapasztalatszerzésének elősegítése a szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formái, mennyiségi és téri viszonyairól, amely az életkornak megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükséges.
- A gyerekekben alakuljanak ki a környezettudatos gondolkodáshoz, viselkedéshez szükséges készségek és jártasságok.
- Érzelemgazdagítás a természethez kapcsolódó hagyományőrző tevékenységekkel.

Feladata:

- A gyerekek szerezzenek minél több és sokoldalúbb tapasztalatot, élményt az őket körülvevő természeti - emberi - tárgyi környezetről, önmagukról.
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a természeti és társadalmi környezethez, a későbbi matematikához olyan tevékenységek által, melyekben megélhetik, felfedezhetik, ráatalálhatnak a tudás örömére.

A tartalma, konkrét tevékenységformái:

- Valamennyi témakör feldolgozása, a tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása által.
- A valóság felfedeztetése, a tárgyi kultúra értékeinek megismertetése közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosításával, konkrétumok megtervezésével.
- Változatos tevékenységek szervezése, amelyek lehetővé teszik a személyes megtapasztalást, vizsgálódást, kötetlen szemlélődést és a kötött szempontok alapján történő megfigyelést.
- A gyerekek kíváncsiságára, megismerési vágyára építve a képességek, és akarati tulajdonságok komplex módon történő fejlesztése.
- Átgondolt, tudatos előkészítéssel, alapos, körültekintő lebonyolítással a kirándulások, helyszíni foglalkozások megszervezése, a megismerési módok legmegfelelőbb helyszíneinek megkeresése az óvoda szűkebb és tágabb környezetében.
- A gyermekek elemi ismereteinek bővítése önmagukról és közvetlen környezetükről,
- a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeinek bemutatása, megismertetése, megszerettetése és védelme.
- A spontán adódó és a szervezett megfigyelések lehetőséget adnak a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Jeles napok eseményeinek, tevékenységeinek megismertetése.
- A népi kultúrából átvett szokások tetszés szerinti megismertetése, gyakorlati megvalósítása.
- Matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek bővítése, azok tevékenységekben való alkalmazása – mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyok felismertetése, fejlesztése, ok-okozati összefüggések megláttatása.
- Gyermekek ítélőképességének alakítása.
- A gyermek önálló véleményalkotásának elősegítése, döntési képességeinek fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- A fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartás alakítása, olyan környezetvédelmi szokások, magatartásformák kialakítása, amelyek megalapozzák a környezetbarát életmódot.

Témakörök a külső világ tevékeny megismerésében

1. Társadalmi környezet

- család
- óvoda tárgyi környezete
- emberek élete (mesterségek, foglalkozások)
- hagyományok, ünnepek

2. Épített környezet és társadalom

- óvoda és környéke (utca, bolt, játszótér, könyvtár)

- közlekedés
- művészeti értékeink

3. Természeti környezet

- évszakok – jellemző jegyek, körforgás
- idő – napszakok, napok, hét, hónapok, évszakok
- időjárás változásai és hatása az emberekre, állatokra, növényekre
- a környezet élettelen elemei
- égitestek – bolygók, csillagok
- növények és gondozásuk
- állatok
- környezet színei
- az emberi test
- természet és környezetvédelem

Óvodai szintű tevékenységek:

- hagyományápolás, ünnepeink (Mihály-nap, Márton-nap, Mikulás, karácsony, farsang, téltemetés – kiszégetés, március 15.)
- egészségvédelem, egészségmegőrzés (egészségét)
- szelektív hulladékgyűjtés

A külső világ megismerését segítő tevékenységek

- folyamatos és alkalmi megfigyelések
- séták, kirándulások
- múzeum-, kiállítás látogatások
- elemi kísérletezgetések
- barkácsolás sokféle anyaggal és technikával
- különböző játéktípusok (szabály-, kártya-, tematikus-, verseny-, szimulációs-, csapat-, érzékelő játékok)
- játékos munkajellegű feladatok (sütés, főzés, kerti munkálatok)
- keresések, gyűjtések, válogatások, rendezések, csoportosítások, kirakások, építések

Óvodapedagógus feladata

- Elegendő alkalom, idő, hely, eszköz biztosítása a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Inger gazdag környezetet, élményorientált, cselekvésen alapuló, több érzékszervre ható megismerés biztosítása, ahol lehetőség van a megfigyelésre, tapasztalatszerzésre, tevékenységre.
- Építsen a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára.
- Viselkedése, tettei példát mutassanak a környezettudatos életmód szokásainak elsajátításához,

- Teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek az ismereteit valós természeti környezetben szerezzék meg.
- Sokrétű, komplex képességfejlesztés biztosítása.

A fejlettség várható eredménye óvodáskor végére

Életkoruknak megfelelő szinten ismerik az őket körülvevő természeti - emberi - tárgyi környezetet, önmagukat.

- Ismeri saját adataikat: nevüket, születési idejüket, szüleik nevét, lakcímüket.
- Ismeri a környezetükben található intézményeket.
- Ismeri közvetlen környezetete tárgyait, használati eszközeit.
- Ismeri az évszakokat, jellemző jegyeit, a hét napjait, a napszakokat, azok sorrendjét; felismeri az évszakok és az időjárás összefüggéseit.
- Ismeri a környezetében élő növényeket, jellemző tulajdonságait, azok gondozását és védelmét.
- Ismeri a zöldségeket, gyümölcsöket, megkülönbözteti őket egymástól.
- Felismeri és rendszerezi az állatokat (élőhely, élelem, életmód, és jellemző tulajdonságok).
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában.
- Ismeri a közlekedési eszközöket, és a közlekedésben rejlő veszélyeket.
- Rendelkezik elemi mennyiségi ismeretekkel, 10-es számkörben megszámlál tárgyakat, műveleteket végez.
- Tudnak számlálni, összehasonlítani, szétválogatni, sorba rendezni mennyiség, méret, forma, szín szerint.
- Megnevezi testrészeit, érzékszerveit, azok funkcióját, megkülönbözteti a jobb és bal irányt.
- Ismeri az alapvető viselkedési szabályokat (kérés, köszönés).
- Ismeri és azonosul a helyes környezet- és természetvédő magatartással és szabályokkal.

7. Munka jellegű tevékenységek

A munka jellegű tevékenységnek kiemelkedő nevelő értéke van óvodai nevelésünkben. Számatalan ismeretet közvetít, szocializál és megadja a lehetőséget a gyermek egyedül vállalt, elmélyült tevékenységére. A munka a cselekvő tapasztalatszerzésnek, a céltudatosságnak, az önállóságnak és az önfegyelemnek alakítója, a saját és a mások elismerésére nevelés egyik fontos formája.

Célja:

- Tudják megbecsülni saját és mások munkáját.
- A gyermeki munka megszerettetésén keresztül a különböző készségek, képességek, erkölcsi és akarati tulajdonságok fejlesztése, melyek segítik a személyiség fejlődését.
- A közös munka során a társas kapcsolatok erősítése, egymás tisztelete.

- Örömmel, önként végzett tevékenység legyen.
- Munkavégzés során sokoldalú megtapasztalási lehetőséghez jussanak.

Feladata:

- A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, azok feltételeinek biztosítása.
- A pedagógus mintaadása az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendjének megismeréséhez.
- Lehetőségek biztosítása ahhoz, hogy át tudják élni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét.
- Koruknak megfelelő, biztonságos munkalehetőségek adása, a munkafajták fokozatos bevezetése és végeztetése a gyermekek fejlettségétől függően.
- Munkához való pozitív viszony kialakítása folyamatos, konkrét értékelés mellett.
- A munka állandóságának és folyamatosságának biztosítása.
- A gyermekek önértékelésének kialakítása, a további munkavégzéshez való kedv ébresztése.
- A játékkal megegyező sajátosságaira támaszkodva a munkára készítő indítékok erősítése a gyermekekben.
- A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezése.
- A munkavégzés folyamatos konkrét, reális fejlesztő értékelése.
- Az együttélési normák, a felnőtt mintaadása a munka megbecsülése érdekében.

A fejlesztés tartalma:

- Önkiszolgáló munka, gondozási feladatok saját magukkal kapcsolatban.
- Naposi munka, mely a középső csoportban indul és folyamatosan bővül újabb feladatokkal.
- Alkalmi megbízatások, alkalmi munkák (dekorálás, átrendezés).
- Egyéni megbízatások.
- Gyűjtő munkák a tanév során.
- Kísérletek: vízzel, földdel, növényekkel, tárgyakkal.
- Évszakokhoz kapcsolódó munkafolyamatok: sütés, saláták készítése, gyümölcsök befőzése, savanyúság készítése, levélsöprés.
- Madáretetés.
- Együtt vásárlás.

A munkatevékenység képességfejlesztési feladatai:

- Munkakedv, a munkavégzés okozta öröm fejlesztése, fokozása.
- Társas kapcsolatok alakítása, közösségért végzett munka örömeinek kialakítása.
- Munkaeszközökkel való helyes bánásmód, helyes munkafogások készségének kialakítása.
- Felelősségérzet, kötelességtudat kialakítása.
- Akarati tulajdonságok fejlesztése: türelem, kitartás, feladattudat, önfegyelem.

- Pszichikus funkciók fejlesztése: érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, problémamegoldó képesség, logikus gondolkodás.
- Finommotoros mozgás fejlesztése.

Óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek tevékenységi vágyát szem előtt tartva biztosítson rendszeres és változatos munkatevékenységeket. Ehhez biztosítsa az eszközöket.
- A munkafajták megválasztásával, tervezésénél vegye figyelembe az adott csoport és az abba járó egyes gyerekek fejlettségi szintjét, életkori sajátosságát.
- Tudjon pozitív viselkedési mintát adni, motiválni a munkavégzésre. A tevékenységekhez kapcsolódjanak beszélgetések, pozitív megerősítések, érzelmi megnyilvánulások.
- A munkafolyamatok tervezésébe fokozatosan vonja be a gyerekeket is.
- Ismertesse a szülőkkel és támaszkodjon segítségükre a gyűjtő vagy más jellegű munkák céljait, a velük való feladatokat illetően. (sütés, ünnepekre való készülődés... stb.)

A fejlettség várható eredményei óvodáskor végére:

- Alakuljon ki a gyermekben a munkához való pozitív viszony.
- Szerezzenek tapasztalatot minél többféle munkafolyamatról. A közben szerzett ismeretek, készségek gazdagítsák személyiségüket.
- A munka legyen örömforrás, tudjanak örülni a saját és mások közös munka eredményének.
- Becsüljék a munkát, értsék annak célját, jelentőségét.
- Aktívan vegyenek részt saját maguk és a közösségért végzett munkákban, szívesen vállalják a megbízásokat. Vegyék észre a kínálkozó munkalehetőségeket.
- Örömmel vegyenek részt az évszakokhoz kötődő munkálatokban, gyűjtőmunkákban.

8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Cél:

A gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, kompetenciáira, önkéntelen figyelmére alapozva komplex módon az iskolai tanuláshoz szükséges készségek, képességek, akarati tulajdonságok fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendszerezése.

Óvodapedagógus feladatai:

- A tanulás folyamatában prioritást élvezzen a játék.
- A tanulást támogató környezet folyamatos megteremtése.
- A gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire való építés.

- Változatos, cselekedtető tevékenységek felkínálása.
- Spontán adódó helyzetek kihasználása.
- Egyéni megoldások keresésére ösztönző problémahelyzetek teremtése.
- Kötött és kötetlen tanulási formák kialakítása során a komplexitás alkalmazása.
- Egyéni sikerélményhez juttatással és pozitív megerősítéssel önbizalom fejlesztése.
- Egyéni készségek, képességek, gondolkodási folyamatok fejlesztésére differenciált feladatadás, differenciált értékelés, felzárkóztatás, tehetséggondozás alkalmazása.
- A felfedezés örömeinek biztosítása változatos tevékenységekkel.
- A „tanulás” irányítása során a gyermek pozitív, személyre szabott értékelése, mely segíti a gyermek személyiségének kibontakozását, reális önértékelését.
- A tanulás lehetséges formáinak alkalmazása: az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása, a spontán játékos tapasztalatszerzés.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére :

- Sokrétű, jól használható tapasztalatokkal, ismeretekkel rendelkeznek az őket körülvevő világról, azok alkalmazására képesek.
- Problémamegoldó gondolkodásra képesek.
- Kialakultak a tanuláshoz szükséges készségek, képességek, akarati tulajdonságok.
- Érdeklődők, kíváncsiak, él bennük az iskola, a tanulás iránti vágy, gondolataik megfogalmazására képesek.
- A közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés.
- Megjelenik a szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

9. Német kisebbségi kétnyelvű nevelés

Alapelveink:

Arra törekszünk, hogy minél teljesebbé váljon a nemzetiség nyelvén folyó kommunikáció. A rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel segítjük az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást. A nemzetiség kultúrkincséből és a német nyelvterületről származó kiadványokból tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezzük meg a nyelvelsajátítást. A kialakult nyelvi szituációktól függően rugalmasan alakítjuk ki csoportjaink heti és napirendjét.

A csoportban dolgozó óvodapedagógus minél többet használja a kisebbség nyelvét. A gyermekek fejlesztésében kiemelten kezeljük a nemzetiségi kultúra értékeit.

Célja:

- A nemzeti kultúra ápolása.
- A nemzetiségi nyelvhez való pozitív viszony kialakítása és a hagyományok ápolása, különösen a mese, vers, az ének és az ábrázolás által.

- A különbözőség tiszteletének és elfogadásának eredményeképpen a kölcsönös együttműködés kibontakoztatása a játékon és a különböző érzelmek gazdag, életkornak megfelelő hagyományokat ápoló tevékenységeken keresztül.

Feladata:

- Nemzetiségi nyelvi környezet biztosítása a gyermekek számára.
- Ápolni és átörökíteni a kisebbségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat.
- Felkészíteni a gyermekeket a nemzetiségi nyelv tanulására.
- Segíteni a kisebbségi identitástudat kialakítását.

A kisebbségi kultúrához kötődő szokások, hagyományok ápolása:

Célunk:

- A német nemzetiség hagyományait, kultúráját, nyelvét már óvodás korban megismertetni, ápolni és továbbörökíteni.
- Lakóhelyünk környékén fellelhető nemzetiségi hagyományok megismertetésével, bemutatásával nemzetiségi szemlélet kialakítása a gyermekekben.
- Ezt szolgálja a nemzetiségi csoportok öltözőiben található nemzetiségi sarok/polc, melyen régi nemzetiségi tárgyak, eszközök és ruhák találhatóak. Tartalmát folyamatosan bővítjük, színesítjük.
- Óvodánkban nemzetiségi hagyományőrző „táncoktatás” folyik, ők a Picurkák. A nemzetiségi táncsoportot szakképzett táncoktató óvodapedagógusunk vezeti, heti egy alkalommal. Résztvevők elsősorban a nagyobbak.
- A foglalkozások célja a népi játékok, német dalok, elemi tánclépések megtanulásával a néphagyományok felelevenítése, megőrzése, továbbélésének biztosítása.
- A gyerekek ismerjék meg a népviseleti ruhánkat, azok elnevezését.
- Lehetőség szerint részt veszünk a környékben szervezett német nemzetiségi tánctalálkozókon, bemutatókon.

Tevékenységekben megvalósuló nyelvhasználat:

Játék:

A játék az óvodáskorú gyermek elsődleges tevékenysége. Az óvodáskorban ezt a játékos kedvet használjuk ki, ezt állítjuk a középpontba azzal a céllal, hogy igen magas szintű „nyelvelsajátítási” készségüket aktivizáljuk, minden iránti fogékonyságukra támaszkodjunk.

Az óvodáskorú gyermekek igen fogékonyak mindenre, így magára a nyelvre is. Élvezetet jelent nekik a kiszámolók, énekek, játékok reprodukálása. Ezeket szinte észrevétlenül, játék közben, önkéntelenül jegyzik meg. A gyermekek szívesen artikulálnak, így szinte játszva utánozzák a hangokat, hangkapcsolatokat, a beszéd dallamát. Így a helyes kiejtés, a mondatok hanglejtése könnyen rögzül.

Mindebből következik, hogy a játékot tekintjük a nyelvi nevelés legfőbb színterének.

Vers, mese:

A gyermek örömet talál a ritmusban, rímben, ezért a mindennapjainkat a vers és mese átszövi. Rövid verseket, mondókákat tanulunk a gyermek életkori sajátosságainak megfelelően.

Arra törekszünk, hogy a verseket, mondókákat a nemzetiség kultúrányagából merítsük. A mondókákat és verseket mindig mozgás kíséri.

A mesének állandó helye van a napirendben. Általában képekkel, bábokkal kísérjük a német mesét, amit megelőz a magyar megfelelője. A gyermekek kívánságára ezeket többször is elmeséljük.

A leporellókat, az anyaországból érkezett egyszerűbb, rövid képeskönyveket nem meséljük el előtte magyarul. A képeskönyvek megszemélyesítik a hallott történetet, és ez által érthetővé válik.

Olyan meséket választunk, amik nyelvileg egyszerűek és könnyen érthetőek.

Ének, zene:

Az ének az egész napunkat átszövi, játék, ábrázolás közben szívesen énekelünk.

A német dalanyagot a nemzetiség kultúraanyagából merítjük, ezeket mozgással is kísérjük.

A német énekfoglalkozások során megismertetjük a gyermekekkel az alapvető zenei fogalmakat, ezeket folyamatosan alkalmazzuk.

Sokszor használunk hangszereket, esetenként ezek német nevét is.

Megismertetjük őket a nemzetiség táncával is, az egyszerűbb lépéseket, fogásokat a gyermekek szívesen utánozzák.

A zenehallgatás anyagát is mindig a nemzetiség népdalaiból választjuk.

Ábrázolás:

A gyermekek játékidő alatt is szívesen rajzolnak, lerajzolják élményeiket, családjukat. Az ábrázolás a gyermek legfőbb kifejezési eszköze, ehhez nyújtunk technikai segítséget. Ezt a segítséget – a gyermek egyéni fejlettségi szintjéhez képest – a nemzetiség nyelvén adjuk.

Az anyagokat, amivel dolgozunk, megnevezzük németül, így a gyermek aktív szókincsét fejlesztjük.

Törekszünk arra, hogy minél több népművészeti tárggyal, alkotással ismertessük meg a gyermekeket, esetleg ezek motívumkincsét használjuk fel saját műveink elkészítésénél.

A külső világ tevékeny megismerése:

Legfőbb célunk, hogy a gyermek tapasztalati úton minél több aktív nyelvi ismeretet gyűjtsön az évszakokról, állatokról, növényekről, emberekről, körülöttük lévő környezetről, matematikai ismeretekről. Így a tapasztalás, emlékezés és a megértés folyamataiban aktív szókincsük gyarapodik.

Igyekszünk megismertetni őket a lakóhelyükön lévő nemzetiségi intézményekkel (a Tájházban lévő német nemzetiségi szoba).

Tapasztalati úton szerzünk a gyermekekkel együtt ismereteket a nemzetiségre jellemző tevékenységekről, így pl. a szüretről.

Törekszünk arra, hogy minél több tárgyi emléket gyűjtsünk és ismertessünk meg a gyermekekkel, esetleg ezeket helyezzük el a csoportszobában. Megismertetjük őket a nemzeti viselettel, ezt az óvodai ünnepeken, fellépéseken viselik is a gyermekek.

Mozgás:

A mindennapos testnevelés során az érdekes és örömteli testgyakorlatok igényt ébresztenek a gyermekekben a rendszeres mozgás iránt. A célirányosan felépített gyakorlatok fejlesztik a gyermekek motorikus képességeit, mint pl. az erő, kitartás, gyorsaság.

A mindennapos testnevelés a gyermekek életkorának megfelelően német nyelven folyik, szemléltetéssel, a gyermekekkel együtt tornázva. A gyermekek passzív szókincse továbbfejlődik, gyarapodik a mozgásos játékok során is.

Munka:

Munka jellegű tevékenységeknek nevezzük azokat a képességeket, amelyeket a gyermek – életkori sajátosságainak megfelelően – megtanul és alkalmaz a mindennapi óvodai életben. Ezek a cselekvések nehezen elválaszthatók el a játéktól. Ezeket, a tevékenységeket rendszeresen gyakoroljuk.

Az óvónői utasításokat a gyermekek – saját fejlettségi szintjükhöz megfelelően – németül kapják a tisztálkodás, az öltözködés, a rendrakás és az asztalterítés során.

Tanulás:

Óvodás korban a játék és az ismeretszerzés szoros kapcsolatban áll; a játék egy fontos lehetősége az ismeretszerzésnek, közös alapokra lehet visszavezetni őket.

A következőképpen szervezzük meg egy nemzeti csoportban:

- a szabad játék alatt a megfelelő feltételek között
- az óvónői viselkedésmód, mint modell
- a spontán, szituatív, mikro csoportos tevékenységek alatt.

A gyermek óvodába kerülésének első pillanatától fogva találkozik a német nyelvvel, így kialakul a hallásértés. Majd a játékban és a foglalkozások alatt olyan lehetőségeket nyújtunk, amik a nyelv megtanulására, bővítésére és megerősítésére szolgálnak. Ebben a folyamatban jól artikulált kiejtésünk, a beszédmagatartásunk, a nyelvtanilag helyes beszédünk játszik nagyon fontos szerepet.

Minden tevékenységformánál a szituatív és cselekményközpontú tanulás áll a központban.

Év végére elérendő sikerkritériumok:

Kiscsoportban:

A tanév végére a gyermekek képessé válnak egyszerű kérdésekre egyszerű válaszokat adni; a „Mi ez?” kérdésekre megneveznek a környezetükben található tárgyakat.

A nyelvi gyakorlatok a szókincsbővítést, a mondatszerkezetek stabil rögzítését, a helyes kiejtést és a beszédképesség fejlődését segítik elő.

Az év során alkalmazott nyelvi feladatok a következő célokat szolgálják:

- megérteni, mit mond az óvónő németül,
- udvariassági formákat alkotni (kérem, köszönöm, egészségedre),
- napszaknak megfelelő köszönés,
- a legtöbb hangot helyesen kiejteni.

Szókincsbővítés:

A kiscsoportban a gyerekek 30-40 új szót és kifejezést ismernek meg. Ezek élőlények, tárgyak és tevékenységek nevei, melyek a mindennapi élethez kapcsolódnak:

- óvodai jelek,
- családtagok,
- játékszerek,
- állatok,
- bútorok,
- evőeszközök,
- ételek,
- ruházat,
- alapszínek,
- mozgások, tevékenységek.

Megismernek 3-4 mondókát, 4-5 gyermekdalt, táncot és 2-3 rövid mesét.

A nap folyamán az óvónő lehető legtöbbször alkalmazza a német nyelvet, hogy a szókincs stabilá váljon.

Bármely tevékenységben, úgymint játék, tisztálkodás, étkezés, séta, testápolás. Az óvodai élet számtalan alkalmat teremt a német nyelv gyakorlására, melyet az óvónő ki is használ.

Középső csoportban:

A középső csoportos gyermekek már képesek az óvónő segítségével nélkül mondatban válaszolni a következő kérdésekre: Ki ez? Mi ez?

Használják egyszerű mondatstruktúrákat, melyek 3-4 szóból állnak.

A 4-5 éves gyermek beszédképessége a következő alapokon nyugszik:

- ismerik a számokat 1-6-ig,
- használják a helyeslés és tagadás legegyszerűbb formáit,
- megértik a rövid közléseket, melyeket közvetlen környezetünkben a nap során használunk,
- érthetően és tisztán beszélnek.

A kiscsoportban elsajátított szókincs mellett további 10-20 szót és kifejezést ismernek meg a következő témakörökben:

- család és otthon,
- testrészek,
- évszakok,
- zöldségek és gyümölcsök,

- háziállatok,
- közlekedési eszközök,
- játékszerek,
- bútorok, evőeszközök,
- élelmiszerek,
- ruhadarabok,
- tevékenységek, mozgások,
- színek.

A gyermekek ismernek 5-6 verset, mondókát, 6-8 gyermekdalt, körjátékot, és 3-4 rövid mesét.

A nyelvi készségek elsajátításához nélkülözhetetlen:

- a természetes beszédszituációk alkalmazása,
- érdekesen összeállított feladathelyzetek, gyakorlatok,
- gondosan kiválasztott módszerek,
- játékos formába ágyazott bemutatás,
- kreatív tevékenységek a foglalkozás ideje alatt.

Nagycsoportban:

A nagycsoportos gyermekek már képesek egyszerű mondatok alkotására, melyeket különböző kérdéseknek megfelelően variálni is tudnak.

A gyermekek beszédkészsége következőképp fejlődik a tanév végére:

- számolnak németül 1-10-ig,
- megértik az óvónő minden közlését, és minden utasítását, és ebből néhányat maguk is alkalmaznak,
- mondataikban használják a igenlés és tagadás legegyszerűbb formáit,
- a „Ki ez?” és „Mi ez?” kérdésekre megneveznek dolgokat és élőlényeket,
- a „Milyen?” kérdésre élőlények és tárgyak tulajdonságait és ismertetőjegyeit is meg tudják nevezni.

Szókincsbővítés:

A nagycsoportos gyerekek 70-80 szóból álló szókincessel rendelkeznek, melyek a következő témakörökből állnak:

- család és otthon,
- testrészek,
- évszakok, időjárási körülmények,
- zöldségek, gyümölcsök,
- állatok,
- közlekedési eszközök,
- játékszerek, bútorok,
- étkezés, ételek,
- ruhadarabok,
- tevékenységek, mozgások,

- napszakok, színek.

A gyerekek ismernek 8-10 mondókát, verset, 8-10 dalt és táncot, ismernek 4-5 rövid mesét. Először ez a korosztály válik képessé arra, hogy kialakítsunk velük egy igazi beszélgetést, kérdésekkel és adekvát válaszokkal.

Ugyanígy, mint az eddigi korosztályoknál, itt is figyelni kell a gyerekek helyes, és pontos kiejtésére.

A német nyelvi foglalkozások érdekesen változatos módszerekkel zajlanak, kiegészítve minél több finom- és nagymotoros tevékenységgel, melyet mind a megszerzett tudás elmélyülését szolgálják.

Az óvodai élet megszervezésének elvei:

Személyi feltételek:

A nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvodapedagógusok beszélik a német nyelvet, ismerik a nemzetiség szellemi és tárgyi kultúráját, hagyományait, szokásait.

A nemzetiségi óvodai nevelést folytató csoportokban jellemzően a nemzetiség nyelvén szervezzük az óvodai életet, figyelembe véve a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét. Törekszünk arra, hogy a német nyelv minden tevékenységben egész nap jelen legyen.

Folyamatosan fejlesztjük a nyelvi kultúránkat önképzéssel, továbbképzéseken. Törekszünk arra, hogy beszédünk a gyermekek számára követésre méltó, változatos, szemléletes és kifogástalan legyen.

A gyermekekben erősítjük az önálló nyelvhasználatot, figyelemmel kísérjük a gyermekek egyéni beszéd-sajátosságait, figyelembe vesszük az egyéni beszédfejlesztés ütemét.

Tárgyi feltételek:

Rendelkezünk a nemzetiségi kultúra és nyelv ápolását segítő eszközökkel: szakkönyvek, mesekönyvek, leporellók, folyóiratok, az anyaországból származó gyűjtemények.

Törekszünk arra, hogy a csoportszobában biztosítsunk helyet, a nemzetiség kultúráját, életmódját, szokásait bemutató tárgyi emlékeknek.

Alapeszközök:

Bábok, és speciális szemléltető eszközök, szótárak, hangzó- és képanyagok

Kapcsolataink:

- Német nemzetiségi Egyesülettel
- Német nemzetiségi Önkormányzattal
- Szülőkkel, nagyszülőkkel
- Német nemzetiségi táncsoporttal
- Német színházzal
- Wosinszky Mór Megyei Múzeummal

Allgemeine Forderungen am Ende des Jahres in der jüngeren Gruppe

Die Kinder der jüngeren Gruppe sind am Ende des Jahres in der Lage, auf einfache Fragestellungen in einfachen Satzstrukturen zu antworten.

Zum Beispiel:

- Auf die Fragen „Was?“ benennen sie Gegenstände, die zu ihrer unmittelbaren Umgebung gehören.
- Auf die Frage „Wie heisst du?“ sollen sie ihren vollen Namen sagen.

Die sprachlichen Übungen sollen sich:

- auf die Wortschatzerweiterung,
- auf die Festigung der Satzstrukturen,
- auf die richtige Aussprache,
- auf die Entwicklung der Sprachfertigkeit beziehen.

In den sprachlichen Übungen, die über das ganze Jahr verteilt werden, sollen die nachfolgenden Ergebnisse erzielt werden.

Die Kinder sollen:

- verstehen, was die Kindergärtnerin auf deutsch sagt,
- einige geläufige Gruss- und Höflichkeitsformeln verwenden,
- der Tageszeit entsprechend grüssen,
- die meisten Laute richtig aussprechen.

Wortschatzerweiterung:

In der jüngeren Gruppe sollen die Kinder 30-40 neue Wörter und sprachliche Wendungen kennenlernen. Diese Wörter und Wendungen bezeichnen Lebewesen, Gegenstände und Tätigkeiten, die der unmittelbaren Umgebung entnommen sind.

- ihre eigene Zeiche im Kindergarten
- für die einzelnen Familienmitglieder (der Vater, die Mutter, die Kinder)
- für Spielsachen (das Auto, die Puppe, die Karte, der Würfel, das Ball)
- für Tiere (der Hund, die Katze, das Maus)
- für die wichtigsten Möbel (der Tisch, der Stuhl, das Bett)
- für die einzelnen Teile des Essbestecks (der Löffel, der Gabel, der Teller, das Glas)
- die Namen einiger Speisen (das Kakao, der Milch, das Tee, der Kipfel, das Brot)
- für Kleidungsstücke (das Schal, das Pullover, die Mütze, die Hose)
- für Tätigkeiten und Bewegungen (laufen, setzen, stehen, Hände waschen, essen, trinken, Pipi machen)
- für die Grundfarben (rot, grün, gelb, blau)

Die Kinder lernen 3 bis 4 Reime, 4 bis 5 Kinderlieder, Kreisspiele und Bewegungsspiele sowie 2 bis 3 kurze Märchen kennen.

Zur Erfüllung der Forderungen:

Damit der Wortschatz der Kinder erweitert und gefestigt wird, soll die Kindergärtnerin schon in der jüngeren Gruppe **oft** deutsch reden. Eine gute, gefühlsbetonte Beziehung zu den

Kindern erleitert ihr das Gespräch mit ihnen. Mit der Zeit gewöhnen sich die Kinder daran, dass die Kindergärtnerin auch **deutsch** spricht. Sie soll keine Gelegenheit versäumen, die Namen bestimmter Gegenstände, Lebewesen und Tätigkeiten immer wieder in der deutschen Sprache zu verwenden.

Das kann beim Spielen, vor dem Mittagsschlaf, beim Spaziergang, beim Essen, bei der Körperpflege usw. geschehen.

So gibt es unzählige Möglichkeiten im Kindergarten, am sprachlichen Ausdruck, an der Wortschatzerweiterung der Kinder zu arbeiten.

Wichtig dabei ist nur, dass die Kinder mit dem Wort eine klare Vorstellung der Bedeutung verbinden. Deshalb soll sich die Kindergärtnerin stets darum bemühen, die neuen Wörter im Satz folgenderweise einzuführen und in unterschiedliche Sinnzusammenhänge zu stellen.

- das neue Wort soll in einer bekannten Satzstruktur eingeführt werden,
- man zeigt dem Wort entsprechendes Lebewesen oder Gegenstand und benennt es gleich,
- man lässt das Wort von der ganzen Gruppe nachsagen, dann übt man es mit eigenen Kindern einzeln,
- man achtet darauf, dass die Kinder lauttreu und gut artikuliert das Wort aussagen sollen.

Die Kinder in der jüngeren Gruppe begegnen den Sprachkenntnissen im Ablauf des Tages, im Rahmen von kurzen Beschäftigungen, Anregungen, die ungebunden gestaltet werden.

Allgemeine Forderungen am Ende des Jahres in der mittleren Gruppe

Die Kinder der mittleren Gruppe sind in der Lage, auf die folgenden Fragestellungen im Satz ohne Hilfe der Kindergärtnerin zu antworten.

- Auf die Frage „Wer?“ oder „Was?“ nennen sie Lebewesen, und Dingen.

Die Kinder verwenden einfache Satzstrukturen. Diese Sätze können sie der Fragestellung entsprechend variieren.

Die Sprachfähigkeit der 4-5jährigen Kinder erreicht den folgenden Stand:

- Sie verwenden die Zahlwörter von 1-bis 6 richtig.
- Sie kennen die einfachsten Formen der Bejahung und Verneinung im Satz.
Zum Beispiel: - Ist das die Puppe?
Ja, das ist die Puppe.
Ist das die Puppe?
Nein, das ist der Ball.
- Die Kinder verstehen die kurzen Mitteilungen, die sie in ihrer unmittelbaren Umgebung zum Thema haben.
- Sie sprechen deutlich und richtig.

Umfang des Wortschatzes:

- Neben den in der jüngeren Gruppe erworbenen Kenntnisse sollen die Kinder 10 bis 20 Wörter und sprachliche Wendungen kennenlernen.

- Familie und Heim (Familienmitgliedern): der Vater, die Mutter, die Kinder, das Mädchen, der Junge
- Teile des Körpers: der Kopf, die Augen, der Arm, das Bein, der Hals, der Hand, der Fuss
- Jahreszeiten: der Frühling, der Sommer, der Winter, der Herbst, es regnet, es schneit, die Sonne scheint
- Obst und Gemüse: der Apfel, die Traube, die Birne, die Pflaume, der Nuss
- Haustiere: die Kuh, das Pferd, der Hahn, die Huhn, der Hund, die Katze, die Maus
- Verkehrsmittel: das Motorrad, das Fahrrad, die Flugzeug, das Schiff, das Auto, der Zug
- Die Spielsachen: das Auto, die Puppe, die Karte, der Würfel, der Ball, die Bilderbuch, der Teddybär
- Möbel: der Tisch, der Stuhl, das Bett, der Schrank, der Teppich
- Essbesteck: der Löffel, die Gabel, das Messer, die Tischdecke, die Serviette
- Speisen: der Kakao, die Milch, der Tee, das Kipfel, das Brötchen, die Käse, die Schokolade, der Milchkaffee
- Kleidungsstücke: der Schal, der Pullover, die Mütze, die Hose, der Mantel, der Schuh
- Tätigkeiten und Bewegungen: laufen, stehen, Hände waschen, essen, trinken, Pipi machen, spazieren, malen, zeichnen, springen
- Farben: rot, grün, gelb, blau, rosa, lila, orange

Die Kinder werden mit 5 bis 6 Reimen und Gedichten, mit 6 bis 8 Kinderliedern, Kreisspielen und Bewegungsspielen sowie mit 3 bis 4 kurzen Märchen bekanntgemacht.

Zur Erfüllung der Forderungen

In der mittleren Gruppe treten Unterschiede in den Sprachkenntnissen der Kinder deutlicher hervor. Für die Entwicklung der Sprachfähigkeiten ist es in dieser Altersgruppe notwendig, dass die Kindergärtnerin viel deutsch reden soll. Möglichst oft soll sie natürliche Sprechsituationen schaffen, um die neuen Wörter und Satzstrukturen üben zu lassen. In der mittleren Gruppe soll die Kindergärtnerin darauf achten, dass die Kinder gut artikuliert und richtig sprechen. Fehler in der Aussprache soll sie behutsam korrigieren. Dabei ist es sehr wichtig, dass sie selbst vorbildlich sprechen soll!

Auch in dieser Gruppe sollen die neuen Wörter und sprachlichen Wendungen nach den in der jüngeren gestellten Forderungen eingeführt und geübt werden. Mit jedem Wort, mit jeder sprachlichen Wendung sollen die Kinder richtige Verbindungen verbinden. Je vielfältiger die Vorstellungen der Kinder von einem Wort sind, die sie zu irgendeinem Thema haben, desto besser wird seine Bedeutung erfasst.

Damit aber die Kindergärtnerin den Wunsch weckt, die Sprache zu erlernen, sollen die den sprachlichen Übungen gegenüber gestellten Anforderungen eingehalten werden:

- natürliche Sprechsituationen
- interessant gestaltete Übungen
- sorgfältig ausgewählte Methoden
- spielerische Leitung
- manuelle Tätigkeiten während der Beschäftigung.

Allgemeine Forderungen am Ende des Jahres in der älteren Gruppe

Die Kinder der älteren Gruppe verwenden einfache Satzstrukturen. Diese Sätze können sie der Fragestellung entsprechend variieren.

- Neben den Fragestellungen, die schon bekannt sind, „Wer? Was ist das? Wie ist? Wo?“-und gefestigt wurden, wird auch die Zeit, die Art und Weise einer Handlung angegeben.

Die Sprachfähigkeit der Kinder entwickelt sich folgenderweise:

- Sie verwenden die Zahlwörter von 1-10 richtig.
- Sie verstehen alle Aufforderungen, Mitteilungen der Kindergärtnerin und eine Reihe von diesen verwenden sie auch selbst.
- In ihren Sätzen gebrauchen sie die einfachsten Formen der Bejahung und Verneinung.
- Sie verstehen alle Äußerungen der Kindergärtnerin, die zu bestimmten Themen an der unmittelbaren Umgebung angeknüpft werden. Was sie sagen, ist verständlich und gedanklich gegliedert.
- Auf die Frage „Wer?“ oder „Was?“ nennen sie Lebewesen, und Dingen.
- Auf die Frage „Wie ist?“ benennen sie mehrere Eigenschaften und Merkmalen von Lebewesen und Gegenständen ihrer Umgebung.

Wortschatzerweiterung:

Die Kinder der älteren Gruppe bereichern ihren Wortschatz um 70 bis 80 Wörter und sprachliche Wendungen, die den folgenden Themenkreisen entnommen sind:

- Familie und Heim (Familienmitgliedern): der Vater, die Mutter, die Kinder, das Mädchen, der Junge, die Eltern, die Großeltern, die Oma, der Opa, die Enkelkinder,
- Teile des Körpers: der Kopf, der Arm, das Bein, das Gesicht, das Haar, der Stamm, die Rücke, der Po, die Finger, der Hals, der Hand, der Fuss; Die Sinnesorgane: die Augen, die Ohren, die Zunge, der Mund, die Zähne, die Nase
- Jahreszeiten: der Frühling, der Sommer, der Winter, der Herbst, es regnet, es schneit, die Sonne scheint, die wichtigste Merkmale der einzelnen Jahreszeiten und die damit zusammenhängenden Tätigkeiten.
- Pflanzen (Obst, Gemüse, Blumen): der Apfel, die Traube, die Birne, die Pflaume, der Nuss
- Tiere: (Haus- und Wildtiere)
- Verkehrsmittel (Man gruppiert und systematisiert die bisher erworbenen Kenntnisse)
- Die Spielsachen
- Die Möbeln
- Besteck
- Speisen
- Die Kleidungsstücke
- Tätigkeiten und Bewegungen
- Tageszeiten
- Farben: rot, grün, gelb, blau, rosa, lila, orange

Die Kinder erlernen 8 bis 10 Reime und Gedichte, weiterhin lernen sie 8 bis 10 Kinderlieder, Kreisspielen und Bewegungsspielen. Sie lernen noch 4 bis 5 kurze Märchen kennen.

Zur Erfüllung der Forderungen

Am Beginn des Jahres soll die Kindergärtnerin den Leistungsstand der Gruppe bestimmen und analysieren. Ganz besonders soll sich den Kindern zuwenden, deren sprachliche Leistungen noch nicht den gestellten Anforderungen entsprechen. Diesen Kindern soll sie größere Beachtung schenken.

Erst in der älteren Gruppe beherrschen die Kinder so viel Satzstrukturen, daß überhaupt ein richtiges Gespräch mit Fragen und Antworten möglich wird.

In dieser Altersgruppe sollen die Kinder aus 3 bis 5 Wörtern bestehende Sätze ohne Schwierigkeiten aufnehmen. Auch längere Sätze, die von der Kindergärtnerin gebraucht werden oder in den Märchen vorkommen, werden jetzt besser erfaßt. Das zusammenhängende Sprechen soll auch anhand von Bilderbüchern, Bildfolgen ständig geübt werden. Dabei kommt es vor allem darauf an, daß die Kinder zum dargestellten Geschehen genügend Wortschatz haben sollen. Sie sollen weiterhin in der Lage sein, in der richtigen Reihenfolge zu erzählen und die Geschehnisse räumlich und zeitlich einordnen zu können.

Ebenso wie in den vorhergehenden Gruppen soll die Kindergärtnerin auch in dieser Altersgruppe darauf achten, daß die Kinder richtig, gut artikuliert sprechen. Das gilt vor allem für die Satzstrukturen, die bisher bekanntgemacht worden sind. Da in der Regel noch nicht alle Kinder imstande sind, nachzuerzählen, ist es ratsam, solche Aufgaben nur den sprachlich fortgeschrittenen zu stellen. Die Kindergärtnerin soll jede sich bietende Gelegenheit nutzen.

Während des Spiels oder während anderer Tätigkeiten des Tagesablaufes die deutsche Sprache, die richtige Aussprache üben zu lassen.

Sie soll die Beschäftigungen auch in der älteren Gruppe so interessant und abwechslungsreich wie möglich gestalten, viele manuelle Tätigkeiten während der Übungen planen und durchführen, damit die Sprachkenntnisse aktiviert und gefestigt werden.

10. Kompetencia alapú óvodai programcsomagunk

A kompetencia alapú óvodai programcsomag az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának szellemiségében készült, az alapelvek, az óvodakép, a gyermekkép, a játékközpontú szemléletmód tekintetében.

Részt vettünk a TÁMOP- 3.1.4-08/2-2008-0147-es számú „Kompetencia alapú oktatás elterjesztése a Bátaszék – Alsónyék - Pörboly Mikrotérségi Nevelési Oktatási Központban” pályázati programban öt óvodai csoport bevonásával.

A kompetencia alapú nevelés célja:

- A gyermekek a mindennapi életben hasznosítható tudással rendelkezzenek – nem lemondva az ismeretek elsajátításáról, vagyis „ismeretekbe ágyazott tevékenységben megvalósuló tanulásra” törekszik.
- A csoportokban komplex nevelés folyik. A nevelési területek differenciáltak.
- Az óvodáskorú gyermekek környezettudatos viselkedését megalapozzuk.
- Szociálisan és szellemileg érett, a környezet változásaira nyitott, toleranciára képes, érdeklődő gyermek nevelése.
- A gyermekek aktivitása, kíváncsisága, motiváltsága, ébren tartása, kielégítése. A kreativitás előtérbe helyezése, tapasztalatszerzéssel.
- Egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése, amely elősegíti a gyermekek képességeinek egyénre szabott fejlesztését, és megerősítését.
- A családdal való együttműködés, családok segítése, erősítése, hátrány csökkentése.

A kompetencia alapú nevelés feladata:

- A gyermek a játékon keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerezzon ismeretet, tanuljon, jusson örömhöz, sikerélményhez. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás.
- A gyermek cselekvésen keresztül sajátítsa el valódi tudását. Jusson minél több tapasztalathoz, élményeket éljen át, hogy természetes kíváncsiságát kielégítse.
- Az IKT eszközök alkalmazásával a hatékonyabb ismeretszerzés, a gyermek érdeklődésének, kíváncsiságának kielégítése.
- A gyermek a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezzon meg azokat az élményeket, amelyek felkeltik, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek az átélésére.
- A gyermek a tágabb és szűkebb környezetét tisztelje, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt tenne benne.

A kompetencia alapú óvodai programcsomag sajátos elemei

A pedagógiai fejlesztés célja:

Az óvoda-iskola átmenet tartalmilag újszerű kidolgozása; az inkluzív pedagógiának, az együttélésnek az elterjesztése; a játéknak, mint a fejlesztés céljának és eredményének a megjelenítése; a játék- érzelem-erkölcs metodikai kapcsolatának érvényesítése.

A pedagógiai fejlesztés feladata:

Olyan választható témák (komplex fejlesztési tervként), tevékenységi körök (játék, munka, tanulás), szervezeti keretek (frontális, csoportos, egyéni), differenciálási eljárások (szervezési módok és/vagy feladatrendszer) és munkaformák (frontális és csoportmunka, ezen belül homogén, illetve heterogén csoport, valamint egyénre szabott munka) ajánlása, amelyek a pedagógiai fejlesztés célját szolgálják. A pedagógiai fejlesztés folyamatának legfőbb jellemzője a komplexitás. A képességfejlesztés az elsődleges. Az integráló nevelési területek – megegyezően az ONOAP-val – a külső világ tevékeny megismerését segítik, ezen belül a

matematikai, az anyanyelvi, az irodalmi nevelést és a vizuális tartalmú tapasztalatokat erősítik. Ezek a nevelési területek adják számunkra a törzsanyagot.

A komplex fejlesztési tervek felosztása:

- Levegő: július, augusztus, szeptember
- Tűz: október, november, december
- Víz: január, február, március
- Föld: április, május, június

A négy komplexfejlesztési terv három fejlesztési tématerv köré csoportosul:

- Család
- Élő – élettelen világ
- Közösségi nevelés

A programcsomag egésze a személyiség alakítására, komplex fejlesztésére törekszik oly módon, hogy maga az óvodapedagógus is kompetensen „kezelhesse” a programcsomag tartalmát, módszertanát. A programcsomag anyaga továbbfejleszhető, folyamatosan alakítható, alkalmas az egész életen át tartó tanulás megalapozására úgy, hogy figyelembe veszi az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságait, főbb tevékenységi köreit.

11. Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei

Az óvodai élet „jeles” napjai az ünnepek. A mindig visszatérő ünnepek, hagyományok, programok egészséges várakozással, izgalommal töltik el a gyermeket.

Minden ünnep jellemzője, hogy rendkívüliséget, mozgalmasságot hoz a hétköznapi egyhangúságába. Az egyes ünnepek tartalmuknak megfelelően gazdagok, sokrétűek, az emberi viszonylatok sokrétűségét tárják fel. Minden ünnepnek sajátos, a nép szokásaiban gyökerező jelképei, szimbólumai vannak. A szimbólum a közvetlen szemlélet erejével hat, és mindenki számára elérhetővé válik az ünnep tartalma. Lényegéhez tartozik az ünnepvárás, az ünnep perspektívája. A távlatok a tevékenység mozgató erői. Az ünnep örömforrás. A rendkívüliség, a változatosság, a pompa, a várakozás izgalma, a közös öröm, mind olyan sajátosságai, melyek azt a gyerekek számára elérhetővé, közelivé teszik.

Az óvodában a különböző jellegű ünnepeket sajátosságaiknak megfelelően különböző módon szervezzük meg.

Arra törekszünk, hogy:

- Az ünnepi hangulatot, a derűs légkört, a nap minden percét átható ünnepélyességgel teremtsük meg.
- A gyerekek koruknak megfelelően aktívan éljék át az ünnepeket. Jó érzelmi előkészítés és az egyre fokozódó örömteli várakozás csúcspontja maga az ünnepi együttlét.
- Az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapi életéből, de előzményei és emlékei illeszkedjenek a gyermekek életmenetébe. Fárasztó előkészítés helyett tevékeny várakozás előzze meg az ünnepeket.

- A 4 - 7 éves gyerekek vegyenek részt az előkészületekben, amelyek azonban ne zavarják meg a nyugalmukat.

Célja:

- Az intézmény sajátos arculatának megteremtése, jó hírnevének megőrzése.
- Érzelmi kötődés erősítése, érzelmi nevelés.
- Sikerélmény biztosítása, „mi” tudat erősítése.

Feladata:

- Közösségi élet formálása.
- Közösséghez tartozás örömeinek erősítése.
- Az intézmény hagyományainak ápolása.
- Szülőkkel való kapcsolattartás erősítése.

Hagyományaink, ünnepeink évszakonként:

Ősz:

- Mihály napi hálaadás --- óvoda szintű rendezvény
- Márton napi fényünnep ---- óvoda szintű rendezvény

Tél:

- Mikulás ---- csoportonkénti szervezés
- Karácsonyi műsor ---- óvoda szintű rendezvény
- Medve nap ---- csoportonkénti szervezés
- Farsang ---- csoportonkénti szervezés
- Rajz- és plakátkiállítás ----- óvoda szintű rendezvény
- Kiszédegetés ----- óvoda szintű rendezvény

Tavaszi:

- Márc. 15. nemzeti ünnep ---- óvoda szintű rendezvény
- Egészség hét ---- óvoda szintű rendezvény
- Húsvétváró ---- csoportonkénti szervezés
- Elkészülni, vigyázz, rajt! ---- óvoda szintű rendezvény
- Anyák napja ---- csoportonkénti szervezés
- Gyermek hét, ballagás ---- óvoda szintű rendezvény

Az ünnepek tartalmának, szervezeti formájának meghatározása a csoport óvónőinek a feladata. Az ünnepekkel kapcsolatos szervezési feladatokat (dekoráció, óvoda feldíszítése) az éves munkatervben rögzített felelős végzi.

Csoportjaink rendszeresen – változó alkalommal és időtartammal – hosszabb-rövidebb kirándulásokat szerveznek. A kirándulások szervezésért az adott csoport óvónői felelnek. A kirándulások előtt legalább 1 héttel bejelentik mikor, hová, milyen céllal, milyen gyermeklétszámmal és kísérettel indulnak.

Óvoda és szülők közös rendezvényei:

- Szülői értekezlet évente kétszer.

- Fogadóóra évente két alkalommal.
- Előadás az iskolaköteles gyermekek szüleinek.
- Szülők és dolgozók sportfoglalkozása.
- Oviváró nyílt nap az óvodánkba beiratkozó gyermekek és szülei számára.
- Szülői értekezlet az új gyermekek szülei számára.
- Szülői értekezlet az iskolába beiratkozó gyermekek szülei számára.

X. Sajátos feladataink

1. Gyermekvédelmi munka

A gyermekvédelem a gyermek testi, szellemi, erkölcsi, anyagi értékeit előmozdító szociális, jogi, egészségügyi és pedagógiai tevékenységeinek és intézkedéseinek összessége.

Célja:

- A gyermek hátrányos helyzetének feltárása, csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, segítségnyújtás.
- Olyan feltételek megteremtése, ahol minden gyermek biztonságban és jól érzi magát, képességeit és tehetségét a lehető legjobban ki tudja bontakoztatni.

Feladata:

- Prevenció.
- Problémák, veszélyeztetettség felismerése, jelzése.
- Együttműködés, folyamatos kapcsolattartás a gondozási központtal, védőnőkkel.
- A gyermekvédelmi feladatokat a gyermekvédelmi felelősök, az óvodapedagógusok közreműködésével és az óvodavezető ellenőrzésével látják el.

Minden óvodapedagógus kötelessége, alapvető feladata:

- Elősegíteni az új óvodások befogadását, beilleszkedését a csoportjukba.
- A gyermekek és családjuk minél jobb megismerése a lehetőségekhez képest.
- Biztosítani a gyermeket megillető jogok érvényesülését.
- Elősegíteni a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek óvodába járását.
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén jelentése a gyermekvédelmi felelősnek.
- Felzárkóztatás, egyéni fejlesztés, tehetséggondozás.
- A szülőkkel való jó kapcsolat kialakítása, együttműködése.
- Titoktartási kötelezettség.

A gyermekvédelmi felelősök és az óvodapedagógusok együttes feladata:

- Közösén felderíteni a gyermek fejlődését veszélyeztető okokat.
- Szükséges esetben családlátogatás a csoport óvónőivel.
- Hosszas hiányzások okainak figyelemmel kísérése, szükség esetén intézkedések kezdeményezése az óvodavezető felé.

- A családok szociális- és anyagi helyzetének tükrében támogatások igénybevételének segítése.

A gyermekvédelmi felelősök feladata:

- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvodapedagógusokkal.
- Tanév elején felméri, nyilván tartja a szociálisan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, illetve gondozásba vett gyermekek számát.
- Év közben figyelemmel kíséri és ellenőrzi a nyilvántartásban szereplő gyermekeket.
- Havonta részt vesz a Gondozási Központ esetmegbeszélésein.
- Segíti a felderítő tevékenységet.
- Folyamatos kapcsolatot tart a nevelőtestület tagjaival, a Gondozási Központtal, védőnőkkel.
- Szükség esetén a bejelentést tesz a jelzőrendszeren keresztül.
- Szükség esetén családlátogatást kezdeményez az óvodapedagógusokkal együtt.
- A gyermek érdekében teendő intézkedésekről az óvodapedagógusoknak tanácsot ad.
- Évente beszámolót készít munkájáról.
- A pedagógiai titoktartás betartása, az ügyintézés diszkrét, empátikus végzése kötelezi.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladata:

- A gyermek érdekeinek érvényesítése és az érvényesülés ellenőrzése.
- A gyermekvédelmi feladatok elvégzéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeinek biztosítása.
- A gyermekvédelmi felelősök munkájának ellenőrzése, értékelése.
- Segítséget nyújt a gyermekvédelmi felelősöknek, ha az adott problémához nem rendelkeznek elegendő jogkörrel.
- Törvényi előírások betartatása, betartatása.
- Az óvoda dolgozóinak hivatali titoktartási kötelezettségének betartatása.

2. Kiemelt figyelmet igénylő gyerekek az óvodában

2.1.sajátos nevelési igényű gyermek

2.2.beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

2.3.kiemelten tehetséges gyermek

A gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint:

- hátrányos helyzetű gyermek
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

2.1.Sajátos nevelési igényű gyermek

Intézményünk az alapító okirat alapján sajátos nevelési igényű gyermekek fogadását vállalja.

Alapelveink:

- Minden gyermek egyedi utat jár be.
- A gyermekek fejlődésbeli eltéréseik minőségében és időben mások, különbözőek, ezért egyes képességeik módosulnak.
- Egyéni képességeikhez mérten határozzuk meg a fejlesztés irányát.
- A normál képességű gyermekben váljon természetessé az elfogadás, a tolerancia, a segítőkészség.

Célunk:

- A gyermek társadalmi integrációjának elősegítése.
- Az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése: egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció.
- A gyermek önállóságra nevelésével, az egyéni adottságok, esetleges korlátok ismeretével a képességek lehetőség szerinti legteljesebb mértékű kibontakoztatása.
- Hátrányos helyzettel való tudatos szembenézés.

Feladatunk:

- Az intézmény alkalmassá tétele a különböző gondozás ellátására, a különböző bánásmód alkalmazására.
- A gyermek befogadása az új környezet, felnőttek, gyerekek megismerésével, elfogadásával, az alkalmazkodás elősegítésével történjen.
- A gyermek befogadásával kezdődően elfogadó, befogadó közösségi szemlélet kialakítása.
- A család és az óvoda együttműködésének, összhangjának megteremtése.

Elvárásaink:

- Az alapító okiratban rögzített sajátos nevelési igényű kategóriába tartozó gyermekek fejlesztése, a team-munkába dolgozó megfelelő felkészültségű szakemberek hosszú távú és szorosan egymásra épülő együttműködésével valósul meg.
- A napirend kialakítása a túlterhelés, a túlzott kifáradás elkerülésével történik.
- A gyermek alapos ismerete, a család, a pedagógus megfigyelése, tapasztalatai felhasználásával.
- Egyéni képesség szerinti nagyobb mértékű differenciálás.
- Kiemelt fontosságú a motiválás szerepe.

Az sajátos nevelési igényű gyermek fejlettségének várható eredménye:

- A fejlettségi szintjének megfelelően működjön együtt a csoporttal, elfogadtatása, elfogadása.
- Önállóságában, több területen is előre lépés mutakozzon, a szakszolgálati kontrollvizsgálat bizonyíthatóan fejlődést mutasson.
- Fejlődjön alkalmazkodó képessége, akaratereje, törekedjen az önállóságra, együttműködésre.

Az utazó gyógypedagógus/logopédus feladatai:

- A fogadó pedagógussal és a gyerekcsoporttal megfelelő kapcsolat kialakítása.
- A pedagógust tájékoztatja a sajátos nevelési igényű gyermek ellátásához szükséges módszerekről.
- Folyamatosan kapcsolatot tart a pedagógusokkal, szülőkkel, szükség szerint fogadóórát tart számukra.
- Szaktanácsot ad a pedagógusoknak a továbblépéshez, nyomon követi a gyermek fejlődését.
- Tárgyi feltételeket biztosítja a speciális rehabilitációhoz.
- Beszédhibák kiszűrése, gyerekek ellátása, hatékony segítségnyújtás. Súlyosabb esetekben további vizsgálatokra irányítás.

2.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyerekek

Cél:

Az óvodapedagógus a személyiségfejlődést segítő szakemberek segítségével (logopédus, gyógypedagógus, gyógytestnevelő), a családokkal együttműködve elérje, hogy a gyermek a közösségben megtalálja a helyét, a lehetőségekhez mérten optimálisan fejlődjön.

Feladat:

Képességfejlesztés:

- Egyéni (az adott gyermekre vonatkozik, a gyermek egyéni fejlődési üteméhez igazodik)
- Csoportos (a gyermek képességstruktúráját kiegyensúlyozottá tegye).

Eljárásaink:

- Fejlesztés, felzárkóztatás a Pedagógiai Szakszolgálat szakértői véleménye alapján;
- Egyéni fejlesztési terv készítése fejlesztő pedagógus, gyógypedagógusok bevonásával, ennek alapján egyéni bánásmód alkalmazása, képesség szerinti differenciálással.

Céljaink, feladataink megvalósításához kidolgoztunk egy eljárásrendet a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követéséhez és a fejlesztési feladatok megvalósításához

A megfigyelések és a mérések alapján, illetve a külső szakmai partnerek véleményét meghallgatva, felhasználva állítjuk össze és határozzuk meg, és értékeljük a gyermek fejlettségi szintjét.

Célunk:

- Minden gyermek bemeneti szintjének meghatározása.
- Egyéni fejlődés nyomon követése.
- Kimeneti szabályozás áttekinthetősége.

Feladataink:

- A csoportba kerülő gyermekek aktuális fejlettségi szintjének felmérése a szülők által kitöltött anamnézis, és az óvónő folyamatos megfigyelései alapján.
- Korcsoportonként egymásra épülő mérőrendszer kidolgozása, amely a spirális bővülés elvét figyelembe véve a differenciált szemléletet is magába ötvözi.
- Az iskolába való alkalmasság bizonyítása a kidolgozott mérőrendszer alapján.

A gyermek fejlődésének nyomon követési dokumentációi:

- Anamnézis, befogadás tapasztalatai.
- Folyamatos megfigyelőlap, adott esetben egyéni fejlesztési terv.
- Szülői tájékoztató 4, 5, 6 éves korban.
- Vizsgáló eljárás feladatai táblázatban, a Goodenough-féle rajzelemzést alapul véve.
- Írásos szülői tájékoztató a gyermek fejlődéséről nagycsoport végén.
- SNI és BTMN gyermeknél szakvélemény a Pedagógiai Szakszolgálattól.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknél a szociális helyzetüket igazoló dokumentumok (megállapító határozat).

2.3. Kiemelten tehetséges gyermek

Vizuális tehetségműhely

A gyermekek már óvodás korban megmutatják, mi minden van bennük, mire motiválhatóak, mely tevékenységben kreatívabbak.

Feladat:

- A kiemelt képességű kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése, önbizalmuk erősítése.
- Ebből kiindulva lehetőséget adunk, hogy egyéni szükségleteiknek megfelelően mikro- vagy kiscsoportos formában, délutáni tevékenységbe ágyazva, egyéni elképzelésüknek utat nyitva olyan önkifejezési formák közül válasszanak, amely mindenki számára örömforrás.
- Az óvodapedagógusok évekig figyelik a gyermekeket, majd nagycsoportos korukra a megfigyelt eredmények alapján egy adott szempontsört figyelembe véve beválogatják őket a tehetséggondozó műhelyekbe, ahol kis létszámmal, differenciáltan, célirányosan, játékos formában történik fejlesztésük.
- A szempontsört a művészeti munkaközösség állítja össze. A foglalkozásokat a munkaközösség néhány olyan tagja végzi, akiknek ez az erősségük.
- A tehetségcsírák szüleinek tájékoztatása, egyeztetés a programba kerüléséről.
- Ütemterv készítése az aktualitás figyelembe vételével.

A gyermekek kiválasztásának szempontjai:

- Átlagot meghaladó, érzelem gazdag, kifejező rajzok.
- Átlagot meghaladó fantáziavilág, különleges színvilág.
- Gyakran kiemelkedő alkotások.
- Fogékonyak az újra, szeressenek új technikákat kipróbálni.
- Örömmel és sokat rajzoljanak.
- Türelemmel működjenek együtt társaikkal.

Cél:

- Személyiségfejlesztő légkör kialakítása.
- Tehetségígéretek felfedezése, önmagukhoz mértten való fejlesztésük.
- Személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

A megvalósítás formái:

A művészeti nevelés magában hordozza a vizuális önkifejezést. Azoknak a gyerekeknek, akik érzékenyebbek a világra, akik tudnak másképp látni, tehetséggondozás keretében külön foglalkozásokat biztosítunk, melyre hetente 1 alkalommal kerül sor.

Ezeken a foglalkozásokon megismerkedhetnek különböző újszerű technikákkal, vizuális látásmódokkal, képalakító tevékenységekkel, plasztikus ábrázolással. Lehetőségük van eszközhasználat gyakorlására, vágyaik, érzéseik kifejezésére. Mindenki megtalálhatja a neki legjobban tetszőt, amiben a legjobban tudja magát kifejezni.

Az óvodapedagógus feladatai:

Megtaníttjuk őket az apróbb részletek észrevételére, a világ érdekességeire – fejlettségüknek megfelelően.

A fejlettség várható eredményei óvodáskor végére:

Ezek a gyerekek iskolás korukban is folytathatják ezt a tevékenységet, tehát felmenő rendszerként működik.

Néptánc tehetségműhely

A tudatos mozgásfejlesztést egészen kicsi korban elkezdjük. Ez nem más, mint az ősidők óta nagyanyáink által is gyakorolt mondókázás, ringatás, dalolás, táncolás. Régebben az élet természetes része volt a mindennapos éneklés és az ehhez kapcsolódó mozgás. Mai világunkban beszűkül az az idő, amikor a családi tagjai együtt vannak, s ezekre az elemi tevékenységekre tudnak időt szánni. Tudatosan kell tehát beépíteni a mindennapokba a mozgásfejlesztést.

Feladatai:

- Ismertesse meg a gyerekekkel a hagyományos népi játékokat, a mozgásanyag variációs lehetőségeit, a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet.
- Alakítsa ki a gyerekekben a megfelelő munkafegyelmet, az esztétikai érzéket, a múlt és jelen értékeinek befogadására fogékonyságát.
- Fejlessze a gyermekek mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, tér-, forma- és stílusérzékét, mozgásmemóriáját, koncentrációját, improvizációs készségét, képzelőerejét.
- Tegye nyitottá személyiségét a folklór iránt.

Célja:

- A magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés elmélyítése a gyermekekben.
- Ezen keresztül ismerjék meg hagyományainkat, hangsúlyt fektetve városunk, Bátaszék nemzetiségi sokszínűségére.
- A tehetség megnyilvánulásának korai felismerése, fejlesztése.
- Segítse elő és adjon esélyt a gyermekben rejlő tehetség kibontakozására.
- Lehetőség biztosítása a gyermek élmény-fantázia világának képi szabad önkifejezésére, kreativitás kibontakozására.

Fejlesztendő képességek:

- A tánc, a ritmikus lépések gyakorlása amellejt jótékonyan hat a feszültségek levezetésére, továbbá fejleszti a testi képességeket, az ügyességet.
- Fokozatosan növeli a gyerekek testi erejét, gyorsaságát, állóképességét, figyelemkoncentrációját, a feladatmegoldó képességüket.
- Kihat az egész szervezet növekedésére azzal, hogy hozzájárul a légző-, és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont- és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez.
- A tánc a nagymozgások finomhangolásával segíti a téri és időbeli tájékozódást, valamint a helyzetfelismerést.

- Személyiségfejlesztő hatása is van, hiszen társakkal együtt végzett összehangolt mozgások gyakorlásával segíti az alkalmazkodást, a fegyelmezettség kialakulását, a bátorság és kitartás megerősödését.
- Észrevétlenül mozgósítja egymás segítségét és az együttműködést.
- A zene és tánc sokat segít a mozgásfejlesztésben, s ezzel együtt az intelligencia korai fejlesztésében, az iskolai készségek elsajátításához szükséges idegrendszeri sajátosságok megalapozásában.

Tartalma:

Népi játékok:

Eredeti énekes-táncos gyermekjátékok:

- kiolvasók
- szerepjátszók
- fogócska
- párválasztó
- fogyó-gyarapodó
- vonulós-kapuzó

Népi sportjátékok:

- küzdő
- fogó

Néptánc alaplépések:

- Elsősorban a játékokhoz fűződő lépések gyakorlása.
- Szép, egyenletes járás, futás, egyes csárdás, ugrások, ezek variációi; elsősorban a bemutatott lépéseket utánozzák a gyermekek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek személyiségének figyelembe vételével átlagon felüli adottságaik, kreativitásuk, motivációjuk felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése, önmagukhoz mérten tehetségük kibontakoztatása.
- A gyermek együttműködésének, társas kapcsolatainak, kommunikációjának fejlesztése.
- Az egyéni képességekhez igazodó tevékenységtartalmak kimunkálása (műhelyek kialakítása) éves munkaterv, gazdag, színes tehetséggondozó programok készítése.
- A műhelymunkákhoz szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

A fejlettség várható eredményei óvodáskor végére:

- A település és az óvoda életéhez kapcsolódó népzene és néptánc ismerete.
- A gyermekek számára szívesen és örömmel végzett tevékenység az együttes tánc.
- A néptánc alaplépéseinek biztos tudása, együttmozgás a zenével.

Érvényességi rendelkezések, legitimációs záradék

Felülvizsgálta és kiegészítette: a Bátaszéki Mikrotérségi Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete

Bátaszék, 2015. május 30.

A nevelőtestület elfogadásának időpontja: 2015. június 29.

Szülői Szervezet véleményezte: 2015. június 29.

Igazgató jóváhagyásának időpontja: 2015. június 30.

Hatályba lépett: 2015. szeptember 01.

Átfogó felülvizsgálat: 2018.

Fenntartó határozata az elfogadásról: 2018. október 31.

Érvénybe lépett: 2018. november 01.

Bátaszék, 2018. június 10.

Simon Csabáné
igazgató

Nyilvánosság: partnereink számára megtekinthető az intézmény irodájában, valamint az óvodai csoportokban és az óvoda honlapján. Tájékoztatás a szülői értekezleteken, Szülői Szervezet értekezletein.

Nyilatkozat

A Bátaszéki Mikrotérségi Óvoda, Bölcsőde és Konyha Szülői Szervezetének képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a pedagógiai program elfogadása előtt véleményezési jogunkat gyakoroltuk.

Bátaszék, 2018. április 24.

.....

Szülői Szervezet képviselője

